Impactanalyse verkrijgen van een dubbele achternaam

Versie 1.0

Eindrapport

Management samenvatting

Op 29 januari 2019 dienden de Tweede Kamerleden Groothuizen en Bergkamp een (gewijzigde) motie in, waarmee zij de regering vragen het naamrecht aan te passen. Zij willen ouders de mogelijkheid geven om hun kinderen een dubbele achternaam te geven.

De minister heeft toegezegd de motie te gaan uitvoeren en heeft aangegeven de voorbereiding van het wetvoorstel in het najaar van 2019 ter hand te nemen. Het ministerie van JenV heeft een opzet voor de inhoud van een wetsvoorstel gemaakt. Om een beter beeld te krijgen van de mogelijke uitvoeringsconsequenties bij gemeenten heeft het ministerie van JenV aan VNG gevraagd op basis van deze opzet voor de inhoud van een wetsvoorstel een impactanalyse uit te voeren.

Het onderzoek heeft plaatsgevonden in de periode van maart tot en met september en hiervoor zijn onder meer interviews gevoerd met deskundigen uit de praktijk uit 12 gemeenten. In deze management samenvatting zijn de bevindingen weergegeven door middel van beantwoording van de onderzoeksvragen voor deze analyse.

Wat wijzigt er in de werkwijze van de gemeente door de nieuwe regelgeving?

Door de opzet voor de inhoud van een wetsvoorstel krijgen ouders naast de huidige mogelijkheden om naamskeuze te doen een extra mogelijkheid voor een keuze voor een dubbele achternaam van hun kind(eren). In gevallen waarbij het kind bij geboorte een meervoudige nationaliteit krijgt, mogen ouders voortaan ook een rechtskeuze doen voor toepassing van het (niet-Nederlandse) nationale recht. De respondenten van dit onderzoek staan positief tegenover de opzet voor de inhoud van een wetsvoorstel.

Een dergelijke wijziging betekent dat verschillende gemeentelijke processen gaan veranderen: het opstellen van de akte van erkenning, het opstellen van de akte van naamskeuze, het opstellen van de geboorteakte en toepassing van het internationaal privaatrecht.

Er wordt nog over nagedacht of en zo ja hoe een eventuele overgangsregeling eruit komt te zien (bijvoorbeeld een overgangsregeling als het oudste kind jonger is dan 4 jaar, jonger dan 12 jaar of jonger dan 18 jaar). Tevens wordt nagedacht over een algemene herstelmogelijkheid voor kinderen van 16 en 17 jaar. Het ligt voor de hand om de wijziging van de achternaam voor de overgangsregeling in te regelen via het (dan reeds aangepaste) proces voor het opstellen van aan akte van naamskeuze.

Wat betekenen deze veranderingen voor de gemeentelijke organisatie?

Er zijn beperkte wijzigingen nodig in het proces van het opstellen van de akte van erkenning, het proces van het opstellen van de naamskeuze en in het proces van het opstellen van de geboorteakte. Waar er nu nog twee opties zijn voor de achternaam (achternaam vader of achternaam moeder), komen er straks vier opties voor de achternaam (achternaam vader, achternaam moeder, achternaam vader + achternaam moeder of achternaam moeder + achternaam vader).

In de opzet voor de inhoud van een wetsvoorstel is de mogelijkheid opgenomen dat ouders - als hun kind een meervoudige nationaliteit heeft - straks kunnen kiezen welk van de mogelijk

toepasselijke rechtstelsels worden toegepast voor het naamrecht. Dit keuzemoment moet als een extra stap aan het proces van de geboorteaangifte worden toegevoegd. Op dit moment is deze vraag alleen van toepassing op het moment dat het kind niet de Nederlandse nationaliteit heeft.

Onder de huidige regelgeving is het vaststellen van de tweede nationaliteit van het kind niet relevant voor het toepasselijke naamrecht op het moment dat het kind ook de Nederlandse nationaliteit heeft. Immers, als het kind de Nederlandse nationaliteit heeft, dan is automatisch het Nederlands naamrecht van toepassing. Als de ouders kiezen voor toepassing van niet-Nederlands naamrecht, dan moet de nationaliteit van het kind worden vastgesteld. Deze stap kan complex zijn, omdat de nationaliteit moet worden vastgesteld met toepassing van het nationaliteitsrecht van het betreffende land.

Is de gemeente voldoende toegerust voor een doeltreffende uitvoering?

De bestaande burgerzakenapplicaties moeten worden aangepast en de softwareleveranciers hebben aangegeven hiervoor tussen de 6 en 9 maanden nodig te hebben. Tevens moeten werkprocessen worden aangepast. Aangezien het nu nog een opzet voor de inhoud van een wetsvoorstel betreft is er nog ruim voldoende tijd om dit te realiseren.

Welke kosten en besparingen voor de gemeentelijke uitvoering zijn aan deze wijziging van de regelgeving verbonden?

De opzet voor de inhoud van een wetsvoorstel biedt ouders extra mogelijkheden voor de naamgeving van hun kind(eren). Dit leidt tot extra kosten bij ambtenaren van de burgerlijke stand. De hoogte van deze kosten is afhankelijk van verschillende elementen.

Allereerst zijn de extra kosten sterk afhankelijk van het percentage ouders dat gaat kiezen voor een dubbele achternaam. Het ministerie van JenV heeft recent een publiekspeiling laten uitvoeren naar de dubbele achternaam. Aan mensen in de mogelijke doelgroep (mannen en vrouwen met een partner tussen de 25 en 45 jaar) is gevraagd welke keuze zij zelf zouden maken en 21 procent gaf aan dat zij zouden kiezen voor een dubbele achternaam.

Het kenbaar maken van de naamskeuze kan worden meegenomen in de akte van erkenning; in het geval de moeder gehuwd is (bij 57% van de geboorten) moet een extra akte van naamskeuze worden opgemaakt. Als we rekenen met het bovengenoemde percentage van 21, dan leidt dat ertoe dat er jaarlijks bij 57 procent van de 75.000 eerstgeborenen een extra akte van naamskeuze moeten worden opgemaakt, ofwel jaarlijks ongeveer 9.000 extra aktes van naamskeuze. De extra uitvoeringskosten daarvan liggen tussen de € 0,1 en € 0,2 miljoen per jaar.

Er is geen informatie over de mate waarin ouders gebruik gaan maken van het internationaal privaatrecht met betrekking tot de naamskeuze van hun kind(eren). Dit omdat de tweede nationaliteit tegenwoordig niet meer geregistreerd wordt in de BRP.

Een eventuele overgangsregeling heeft mogelijk wel grote gevolgen voor de uitvoeringskosten. De potentiële doelgroepen van de overgangsregeling zijn groot: er zijn ongeveer 0,7 miljoen kinderen jonger dan 4 jaar, 2,1 miljoen kinderen jonger dan 12 jaar en 3,3 miljoen kinderen jonger dan 18 jaar. Daarnaast zijn er (relevant voor de algemene herstelmogelijkheid) ongeveer 0,4 miljoen kinderen met een leeftijd van 16 of 17 jaar.

In het geval er ook gerekend wordt met het percentage van 21 dan lopen de uitvoeringskosten voor de overgangsregeling uiteen van € 6,1 miljoen (minimumschatting jonger dan 4 jaar) tot € 40,9 miljoen (maximumschatting jonger dan 18 jaar).

Daarbij is het denkbaar dat dit percentage van 21 in de praktijk lager uit kan vallen, omdat een intentie tot gedrag niet altijd leidt tot feitelijk gedrag en beide ouders het eens moeten zijn met de dubbele achternaam van hun kind. De belangrijkste conclusie naar aanleiding van de cijfers is dat het hier om zeer substantiële bedragen kan gaan en dat daarmee rekening moet worden gehouden bij de besluitvorming. Tevens is het van belang dat er adequate financiële middelen beschikbaar komen voor mogelijke extra uitvoeringskosten bij gemeenten.

Wat zijn de verwachte effecten van de gewijzigde regeling?

Als de achternaam van een kind na de geboorte wordt gewijzigd (relevant voor de overgangsregeling) dan moet hiervan ook een latere vermelding worden toegevoegd aan de geboorteakte. Dit is een reeds bestaand proces en dit proces moet ook worden uitgevoerd bij iedere wijziging van de achternaam.

Een wijziging van de achternaam betekent ook dat eventuele reisdocumenten van rechtswege komen te vervallen. Paspoorten, identiteitskaarten (NIK's) en rijbewijzen (brommerrijbewijs vanaf 16 jaar) zijn dan niet meer geldig en deze moeten opnieuw worden opgevraagd / uitgegeven. De kosten hiervoor komen ten laste van de ouders (via de reguliere leges).

Hoe kunnen veranderingen succesvol worden geïmplementeerd en wat zijn de randvoorwaarden en risico's?

Ter voorbereiding op de nieuwe werkwijze moeten applicaties worden aangepast, werkprocessen worden aangepast, medewerkers worden getraind en moet gezorgd worden voor communicatie naar de ouders. Deels liggen deze werkzaamheden bij gemeenten, deels bij partners van de gemeenten.

Daarbij is het ook van belang dat er nog een nadere uitwerking wordt gemaakt hoe de ambtenaar van de burgerlijke stand moet handelen bij toepassing van internationaal privaatrecht (stappenplan en praktische informatie).

Auteurs: Frank van Zutphen & Guido Brummelkamp

© VNG Realisatie, Den Haag, november 2020

Inhoudsopgave

Impactanalyse verkrijgen van een dubbele achternaam 1

Management samenvatting 2

Inhoudsopgave 5

1. Inleiding 6

1.1. Achtergrond 6

1.2. Vraagstelling 6

1.3. Aanpak & methodologie 7

1.4. Leeswijzer 9

2. Verkrijgen van een dubbele achternaam 10

2.1. Huidige situatie 10

2.2. Toekomstige situatie 11

2.3. Samenhangende regelgeving en ontwikkelingen 17

3. Processen en ICT 18

3.1. Huidige situatie 18

3.2. Toekomstige situatie 19

4. Impact dubbele achternaam 24

4.1. Beheerfase 24

4.2. Implementatiefase 34

5. Conclusies en aanbevelingen 36

5.1. Conclusies 36

5.2. Aanbevelingen 39

Bijlage A: Gesprekspartners 41

Bijlage B: Gebruikte bronnen 42

Bijlage C: Inventarisatie oplossingsrichtingen naamdelen 43

1. Inleiding

1.1. Achtergrond

Op 29 januari 2019 dienden de Tweede Kamerleden Groothuizen en Bergkamp een (gewijzigde) motie[1] in, waarmee zij de regering vragen het naamrecht aan te passen. Zij willen ouders de mogelijkheid geven om hun kinderen een dubbele achternaam te geven. De motie sluit aan aanbevelingen die eerder zijn gedaan door de Werkgroep liberalisering naamrecht.[2]

De minister heeft toegezegd de motie te gaan uitvoeren en heeft aangegeven de voorbereiding van het wetvoorstel in het najaar van 2019 ter hand te nemen.[3] Het ministerie van JenV heeft een opzet voor de inhoud van een wetsvoorstel gemaakt. Om een beter beeld te krijgen van de mogelijke uitvoeringsconsequenties bij gemeenten heeft het ministerie van JenV aan VNG gevraagd op basis van deze opzet voor de inhoud van een wetsvoorstel een impactanalyse uit te voeren.

Op een later tijdstip wordt nog een besluit genomen over het aanpassen van het naamrecht en indien ja, hoe dit aangepast zal worden. Deze impactanalyse dient informatie te geven over de uitvoeringsconsequenties; informatie die vervolgens ook meegenomen kan worden bij de verdere besluitvorming.

1.2. Vraagstelling

De impactanalyse moet inzicht geven in de uitvoerbaarheid en de impact van de nieuwe regeling op de gemeentelijke organisaties. Tevens geeft de impactanalyse aanbevelingen voor een succesvolle implementatie van de nieuwe regeling bij gemeenten.

De onderzoeksvragen voor deze impactanalyse zijn:

- Wat wijzigt er in de werkwijze van de gemeente door de nieuwe regelgeving?
- Wat betekenen deze veranderingen voor de gemeentelijke organisatie?
- Is de gemeente voldoende toegerust voor een doeltreffende uitvoering?
- Welke kosten en besparingen voor de gemeentelijke uitvoering zijn aan deze wijziging van de regelgeving verbonden?
- Wat zijn de verwachte effecten van de gewijzigde regeling?
- Hoe kunnen veranderingen succesvol worden geïmplementeerd en wat zijn de randvoorwaarden en risico's?

1 Kamerstukken II (2018-2019), *35 000 VI, nr. 89*.
2 Werkgroep liberalisering naamrecht (2009), *Bouwstenen voor een nieuw naamrecht.*
3 Kamerstukken II (2018-2019), *33 836, nr. 46.*

1.3. Aanpak & methodologie

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode van maart tot en met augustus 2020. In het navolgende is de onderzoeksaanpak beschreven en is een korte toelichting gegeven op de gehanteerde methodologie om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden. Gelijktijdig met deze impactanalyse is ook een impactanalyse van de wijziging van de genderwetgeving uitgevoerd. Voor zover mogelijk zijn onderzoeksactiviteiten van beide impactanalyses gecombineerd.

1.3.1. Onderzoeksaanpak

Het onderzoek bestond uit drie fasen: de inventarisatiefase, de analysefase en de rapportagefase. Tijdens de inventarisatiefase is het plan van aanpak verder uitgewerkt en is de selectie van de te bevragen gemeenten gemaakt. Bij de selectie van de gemeenten is rekening gehouden met gemeentegrootte en softwareleveranciers. In de volgende tabel zijn de kenmerken van de geïnterviewde gemeenten weergegeven en vergeleken met heel Nederland.

Tabel 1.1: Achtergrondkenmerken gemeenten

Kenmerken	Antwoord	Interviews (n = 12) [a)]	Nederland (n = 355)
Gemeentegrootte (aantal inwoners)	< 50.000	67%	76%
	50.000-100.000	8%	15%
	>100.000	25%	9%

a) Er is bij de interviews een lichte oververtegenwoordiging van de grote gemeenten (25% in de steekproef tegenover 9% voor heel Nederland). Daar is rekening mee gehouden voor een juiste interpretatie van de input uit de interviews. In bijlage A is een overzicht opgenomen van alle geïnterviewde gemeenten en de gesprekspartners bij die gemeenten.

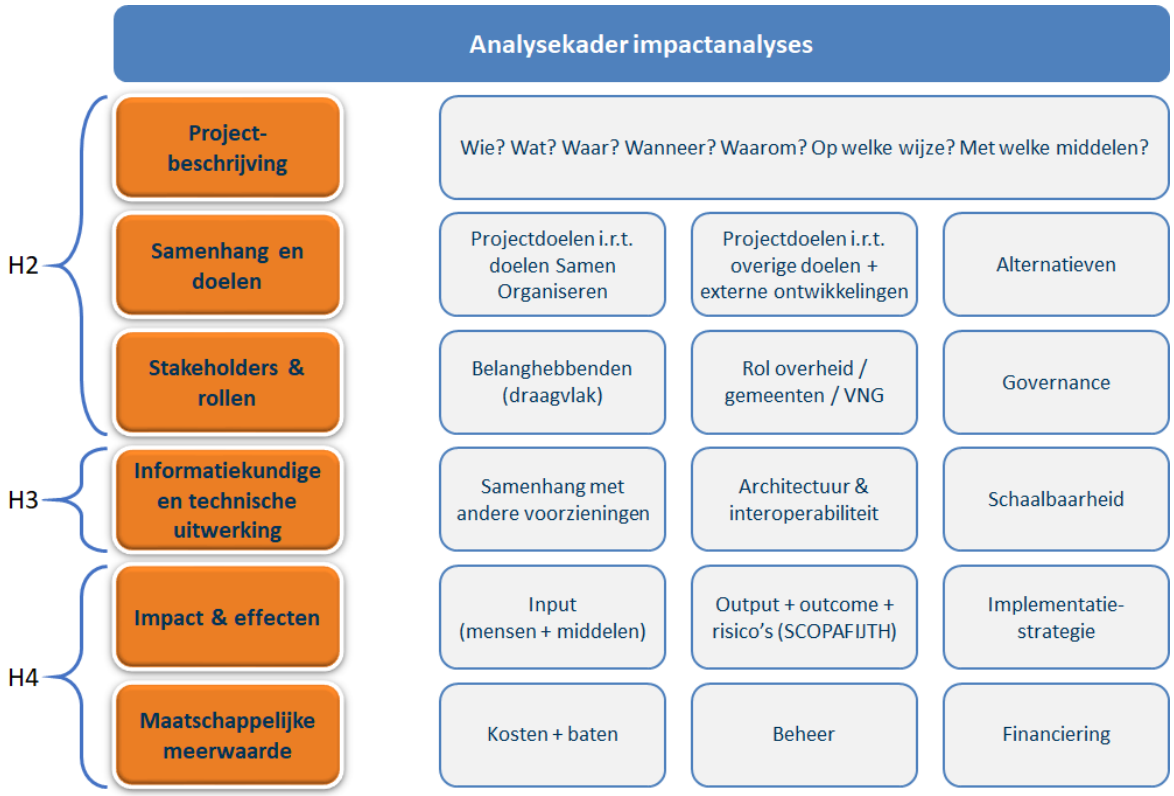
In de analysefase zijn interviews gehouden met medewerkers burgerzaken en ambtenaren van de burgerlijke stand. Tevens zijn interviews gehouden met de drie softwareleveranciers van burgerzakenapplicaties.

In de rapportagefase zijn de resultaten van de impactanalyse voorgelegd aan de geïnterviewde gemeenten in de vorm van een klankbordbijeenkomst, waarvoor alle geïnterviewde gemeenten waren uitgenodigd. De resultaten van de impactanalyse zijn tot slot in de voorliggende rapportage opgenomen.

1.3.2. Methodologie

Voor deze analyse is het analysekader van VNG Realisatie gebruikt. Het gebruik van dit kader zorgt ervoor dat alle relevante elementen bij de implementatie van de wijziging van de regelgeving worden meegenomen. Op deze manier wordt voorkomen dat bepaalde onderdelen worden ‘vergeten’. Het analysekader is in de volgende figuur opgenomen.

Figuur 1.1: Analysekader

Het eerste element van het analysekader is de **projectbeschrijving**. Hierin wordt een beschrijving gegeven van de regelgeving en het belang van de regelgeving. Het tweede element gaat over de **samenhang en doelen**. Hoe past de regelgeving binnen Samen Organiseren[4], binnen andere beleidsdoelen en externe ontwikkelingen? Het derde element betreft de analyse van de **stakeholders & rollen**. Welke rollen liggen voor de hand bij het oplossen van de problemen / benutten van kansen? Deze eerste drie elementen worden beschreven in hoofdstuk 2. Het vierde element is de **informatiekundige en technische uitwerking** van de oplossing: hoe past de ICT-oplossing in het bestaande landschap (bouwstenen, koppelvlakken, gemeentelijke ICT)? Dit onderwerp is opgenomen in hoofdstuk 3 'processen en ICT'. De **impact & effecten** zijn het vierde elementen van de analyse. Welke input is nodig, tot welke output en outcome leidt dit en welke risico's zijn te onderkennen? Hierbij wordt gekeken naar de SCOPAFIJTH elementen[5] en naar de gevolgen binnen en buiten de gemeente. Het laatste element om naar te kijken is de **maatschappelijke meerwaarde**. Wat zijn de kosten en baten van het project? Deze laatste twee elementen zijn beschreven in hoofdstuk 4 'Impact dubbele achternaam'.

[4] Samen Organiseren is vanuit gemeenten opgezet om een efficiënte en kwalitatieve dienstverlening te realiseren door beleid en uitvoering dichter bij elkaar te brengen. Dit heeft een vaste vorm gekregen via de beweging Samen Organiseren van de VNG en de Taskforce Samen Organiseren. Zie ook: https://vng.nl/rubrieken/onderwerpen/samen-organiseren.

[5] SCOPAFIJTH is een acroniem voor ondersteunende processen in een organisatie. Hieronder wordt verstaan: Security (en privacy), Communicatie, Organisatie, Personeel, Administratieve organisatie, Financiën, Informatievoorziening, Juridisch, Technologie en Huisvesting.

1.4. Leeswijzer

Na dit inleidende hoofdstuk is in hoofdstuk 2 een beschrijving gegeven van de huidige situatie en de toekomstige situatie met betrekking tot de achternamen. In hoofdstuk 3 is een uitwerking gemaakt van de processen en de ICT in de huidige en toekomstige situatie. In hoofdstuk 4 is ingegaan op de impact en effecten van de wijziging van de regelgeving van de dubbele achternaam. In hoofdstuk 5 tot slot zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen en zijn de antwoorden op de onderzoeksvragen gegeven.

2. Verkrijgen van een dubbele achternaam

In dit hoofdstuk is een uitwerking gemaakt van de huidige situatie (paragraaf 2.1) en de toekomstige situatie (paragraaf 2.2) met betrekking tot het verkrijgen van een dubbele achternaam. In paragraaf 2.3 is deze ontwikkeling beschouwd in samenhang met overige relevante ontwikkelingen.

2.1. Huidige situatie

Jaarlijks worden er ongeveer 75.000 kinderen geboren als eerstgeborene.[6] Bij ongeveer 57 procent van alle geboortes is de moeder gehuwd en in 43 procent van alle geboortes is de moeder ongehuwd.

Bij het toekennen van een achternaam aan hun kind zijn ouders gebonden aan bepalingen die zijn opgenomen in artikel 5 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek. Op hoofdlijnen komen deze bepalingen - voor zover relevant voor voorliggende impactanalyse - op het volgende neer:

- Indien een kind alleen in familierechtelijke betrekking staat tot de moeder, dan krijgt het kind de achternaam van de moeder. Het gaat hier bijvoorbeeld om een situatie waarin de moeder niet getrouwd is en er geen partner is die het kind heeft erkend.
- Indien een kind door erkenning in familierechtelijke betrekking tot de vader[7] komt te staan, houdt het de achternaam van de moeder (*default optie*), tenzij de moeder en de vader ter gelegenheid van de erkenning gezamenlijk verklaren dat het kind de achternaam van de vader zal hebben. Van deze verklaring wordt melding gemaakt in de akte van erkenning (artikel 1:5 lid 2 BW). Trouwt de moeder op een later moment met de vader, dan is er een nieuwe keuzemogelijkheid.
- Indien een kind door geboorte in familierechtelijke betrekking tot beide ouders komt te staan (*de ouders zijn gehuwd*), verklaren de ouders gezamenlijk voor of ter gelegenheid van de aangifte van de geboorte welke van hun beider achternamen het kind zal hebben. Van de verklaring van de ouders die voor de aangifte van de geboorte wordt afgelegd, wordt een akte van naamskeuze opgemaakt (artikel 1:5 lid 4 BW). Geschiedt de naamskeuze niet uiterlijk ter gelegenheid van de aangifte van de geboorte, dan neemt de ambtenaar van de burgerlijke stand als achternaam van het kind de achternaam van de vader (*default optie*) op in de geboorteakte.
- Indien een kind alleen een moeder heeft, maar de partner van de moeder wel het gezag over dit kind uitoefent, kunnen de moeder en haar partner naamskeuze doen voor de achternaam van die partner. Kiezen ze niet dan krijgt het kind de achternaam van de moeder.
- In geval de ouder(s) het kind willen vernoemen volgens buitenlands naamrecht geldt dat het naamrecht van een ander land alleen kan worden toegepast indien het kind de nationaliteit heeft van het betreffende land. Wanneer het kind naast de andere nationaliteit ook de

[6] Informatie CBS Statline. De laatste cijfers dateren uit de jaren 2017 en 2018. In totaal werden er in die jaren ongeveer 170.000 kinderen levend geboren.

[7] Een kind kan ook door een duomoeder worden erkend. In dat geval kan ook voor de achternaam van de duomoeder worden gekozen.

Nederlandse nationaliteit heeft, wordt op grond van het internationaal privaatrecht automatisch het Nederlands naamrecht toegepast.

De keuzemogelijkheden zoals die uit bovenstaande voorwaarden voortkomen, gelden alleen voor het eerste kind. Kinderen die na het eerste kind in het betreffende gezin worden geboren, krijgen in beginsel[8] allemaal dezelfde achternaam. Dit vloeit voort uit het zogenoemde beginsel van eenheid van naam.

2.2. Toekomstige situatie

2.2.1. Projectbeschrijving

Het ministerie van JenV heeft een opzet gemaakt voor de inhoud van een wetsvoorstel. In een latere fase maakt het ministerie van JenV afhankelijk van nadere besluitvorming mogelijk een wetsvoorstel. In deze paragraaf is op basis van deze opzet een beschrijving gemaakt van de toekomstige situatie. Deze beschrijving is geordend aan de hand van de zeven w's (wie, wat, waar,[9] wanneer, waarom, op welke wijze en met welke middelen)

Wie

Verschillende stakeholders hebben een rol bij het bewerkstelligen dat kinderen een dubbele achternaam kunnen verkrijgen:

- Ouders: degenen tot wie een kind in een familierechtelijke betrekking staat. Doorgaans is dit de moeder, een partner[10] met wie de moeder is getrouwd, een geregistreerd partner of een partner die het kind/ongeboren vrucht heeft erkend.
- Ambtenaar van de burgerlijke stand in de geboortegemeente: in de gemeente waar het kind is geboren moet aangifte van geboorte worden gedaan; de ambtenaar van de burgerlijke stand in de geboortegemeente maakt de akte van geboorte op.
- Ambtenaar van de burgerlijke stand: in de gemeente waar de ouder(s) is (zijn) ingeschreven of in een andere Nederlandse gemeente kan voorafgaand aan de geboorte eventueel een akte van erkenning of een akte van naamskeuze wordt opgemaakt; de ambtenaar van de burgerlijke stand in de woongemeente maakt deze akte op.[11]
- Persoon die aangifte doet van geboorte: de aangifte van geboorte kan worden gedaan door één of beider ouders binnen drie dagen na de geboorte, of anders door iemand die bij de geboorte aanwezig was, een medewerker van de instelling waar het kind is geboren of de eigenaar van het huis waar het kind is geboren.

8 Uitzonderingen zijn mogelijk wanneer volgende kinderen buiten Nederland worden geboren of geen Nederlander zijn.
9 De 'waar' is hier minder relevant, het betreft een verplichting voor alle gemeenten.
10 De partner kan een vader zijn of een duomoeder.
11 De akte van erkenning kan ook bij een notaris worden opgemaakt (1:203 BW).

Wat

Het ministerie van JenV heeft een opzet gemaakt voor de inhoud van een wetsvoorstel. De onderstaande opzet is ook voorgelegd aan de respondenten bij de gemeenten.

1. In gevallen waarbij het kind bij geboorte naast de Nederlandse nationaliteit nog een andere nationaliteit krijgt, mogen ouders voortaan ook een rechtskeuze doen voor toepassing van het niet-Nederlandse naamrecht. *NB. Op dit moment is, als het kind de Nederlandse nationaliteit heeft, automatisch Nederlands recht van toepassing.*
2. Het bestaande (Nederlandse) nationale recht blijft gehandhaafd inclusief de voorzieningen als er geen keuze wordt gemaakt;
3. Aan de huidige mogelijkheden om naamskeuze te doen wordt een mogelijkheid toegevoegd namelijk de keuze voor een dubbele achternaam:
    - de keuze voor de volgorde van de namen is aan de ouders. De namen worden achter elkaar vermeld (zonder koppelteken);
    - de naam kan uit niet meer dan twee delen bestaan;
    - de keuze is alleen mogelijk bij het eerste kind in hetzelfde gezin (handhaven eenheid van naam binnen het gezin), tenzij het eerste kind levenloos ter wereld komt;
    - deze (naams)keuze wordt ook mogelijk bij erkenning, vaststelling vaderschap, toekenning gezamenlijk gezag;[12]
    - deze naamskeuze wordt ook mogelijk bij adoptie[13] met tevens een extra keuzemogelijkheid, namelijk voor (een deel van) de oorspronkelijke naam van het kind. De naamskeuze is hierbij ook beperkt tot een naam bestaande uit niet meer dan twee delen;
    - als ouders een dubbele naam hebben kan - als men een samengestelde naam van beide ouders wenst - alleen worden gekozen voor één deel van de naam.

Op die manier ontstaan de volgende opties:

- een kind krijgt de naam van de vader;
- een kind krijgt de naam van de moeder;
- een kind krijgt (een deel van) de naam van vader gevolgd door (een deel van) de naam van de moeder;
- een kind krijgt (een deel van) de naam van de moeder gevolgd door (een deel van) de naam van de vader.

[12] Er is nog niet duidelijk of ouders die trouwen ook een keuze kunnen doen voor een dubbele achternaam voor de kinderen die zij samen voor het huwelijk/partnerschap hebben verkregen? (zie ook 1:5 lid 2 BW). Dit moet nog nader worden uitgewerkt.

[13] Er is nog niet duidelijk welke keuzemogelijkheden er zijn als er in het gezin al een keuze is gemaakt voor een eerder geboren kind en de adoptie pas na de geboorte van dat kind plaats vindt. Dit moet nog ander worden uitgewerkt.

Bij adoptie komen daar nog de volgende opties bij:

- een kind houdt de oorspronkelijke naam;
- een kind krijgt de naam van de vader;[14]
- een kind krijgt de naam van de moeder;[15]
- een kind krijgt (een deel van) de naam van de vader gevolgd door (een deel van) de oorspronkelijke naam;
- een kind krijgt (een deel van) de naam van de moeder gevolgd door (een deel van) de oorspronkelijke naam;
- een kind krijgt (een deel van) de oorspronkelijke naam gevolgd door (een deel van) de naam van de vader;
- een kind krijgt (een deel van) de oorspronkelijke naam gevolgd door (een deel van) de naam van de moeder;
- een kind krijgt (een deel van) de naam van vader gevolgd door (een deel van) de naam van de moeder;
- een kind krijgt (een deel van) de naam van de moeder gevolgd door (een deel van) de naam van de vader.

De regels voor naamgebruik (artikel 1:9 BW) blijven ongewijzigd. Indien de echtgenoten/partners beiden een dubbele naam hebben, kan de gebruikte naam uit maximaal vier delen bestaan.

Wanneer

Op dit moment is er een opzet voor de inhoud van een wetsvoorstel gemaakt. Er is op dit moment nog niet bekend of en wanneer een mogelijk wetsvoorstel in werking gaat treden.

Waarom

Over de mogelijkheden en consequenties van de gewenste verandering van het naamrecht is in de loop der jaren al veel geschreven. Onder meer door de Werkgroep liberalisering naamrecht waar de indieners van de motie naar verwijzen.[16] De Werkgroep beveelt onder meer aan om (aanbeveling 7) de keuzemogelijkheden te verruimen door ouders de mogelijkheid te geven om naast de achternaam van de vader of die van de moeder te kiezen voor een combinatie van de achternamen van de vader en de moeder in een vrij te bepalen volgorde. Dit, omdat de invoering van de dubbele achternaam beide ouders de mogelijkheid biedt om hun band met hun kind te bevestigen.

Het ministerie van JenV heeft een publiekspeiling laten uitvoeren naar de dubbele achternaam. Uit dat onderzoek kwam naar voren dat ongeveer 1/3 van de respondenten positief, ongeveer 1/3 van de respondenten neutraal en ongeveer 1/3 van de respondenten negatief stond tegenover de mogelijkheid om kinderen een dubbele achternaam te geven. Dit betrof de algemene opvatting over de mogelijke wetswijziging. Als mensen in de mogelijke doelgroep (mannen en vrouwen met een partner tussen de 25 en 45 jaar) wordt gevraagd welke keuze zij zelf zouden maken, dan geeft 21 procent aan dat zij zouden kiezen voor een dubbele achternaam. De onderzoekers van de

[14] Met vader wordt hier gedoeld op adoptievader.
[15] Met moeder wordt hier gedoeld op adoptiemoeder.
[16] Werkgroep liberalisering naamrecht (2009), *Bouwstenen voor een nieuw naamrecht.*

publiekspeiling stellen dat het daadwerkelijke percentage dat voor een dubbele naam gaat kiezen lager dan 21 procent zal zijn, maar er is niet bekend hoeveel lager.[17] In deze impactanalyse is daarom met 21 procent gerekend.

Verder kunnen bij mensen met twee of meerdere nationaliteiten (waarvan één van de nationaliteiten de Nederlandse nationaliteit is) problemen ontstaan bij toepassing van het huidige Nederlandse naamrecht.[18] In bijvoorbeeld de Spaanse cultuur worden twee personen met dezelfde achternaam als broers/zussen gezien en niet als vader/moeder en kind. Dit kan dan in Spanje tot lastige situaties leiden. Ook komt het voor dat mensen met meerdere nationaliteiten in verschillende landen (waarmee hij door de nationaliteit is verbonden) onder verschillende namen geregistreerd staan. Deze mensen kunnen hier ook veel hinder van ondervinden. Er is op dit moment wel de mogelijkheid om de achternaam te wijzigen zoals geregeld in het Besluit geslachtsnaamwijziging, maar dat is een dure en weinig laagdrempelige oplossing om de achternaam te wijzigen.

Op welke wijze

Net als in het huidige naamrecht zijn er na de wijzigingen straks drie momenten waarop ouders - met inachtneming van de voorwaarden - een keuze kunnen maken voor de achternaam van hun kind zonder een gang naar de rechter.

Bij het opmaken van een akte van erkenning van de ongeboren vrucht: op het moment dat een moeder niet getrouwd is en er ook geen sprake is van een geregistreerd partnerschap, bestaat er geen familierechtelijke betrekking tussen het kind en de partner van de moeder. Indien de moeder en haar partner dat wel wensen, kunnen zij een akte van erkenning van de ongeboren vrucht laten opmaken. De keuze van de achternaam is (ook op dit moment al) een standaard onderdeel van deze akte. Aanstaande ouders die een akte van erkenning van een ongeboren vrucht laten opmaken wordt - indien het hun eerste kind is - altijd expliciet gevraagd een keuze te maken voor de achternaam. De inhoud van de akte van erkenning verandert met de opzet voor de inhoud van een wetsvoorstel niet, wel worden de keuzemogelijkheden voor een achternaam van het kind uitgebreid.

De erkenning van een kind vindt meestal plaats vóór diens geboorte. Het is ook mogelijk een kind te erkennen bij of na de geboorte (indien er naast de moeder nog niemand anders is met een familierechtelijke betrekking tot het kind). Ook in deze situatie is het mogelijk naamskeuze te doen. Het is mogelijk om het kind de achternaam van de erkenner te geven. In deze situatie moet er een latere vermelding worden opgemaakt die aan de geboorteakte van het kind wordt toegevoegd.

Bij het opmaken van een akte van naamskeuze: het huidige en toekomstige naamrecht kent een aantal voorzieningen voor het geval ouders geen naamskeuze doen. Voor ouders die getrouwd of geregistreerd partner zijn, geldt bijvoorbeeld dat een kind de achternaam krijgt van de vader of van de moeder uit wie het kind geboren is (indien de ouders beide vrouw zijn). Het is mogelijk om

[17] Argumenten hiervoor zijn dat beide ouders het eens moeten zijn met de dubbele achternaam van het kind en dat een intentie tot gedrag niet altijd leidt tot feitelijk gedrag.

[18] Zie ook Werkgroep liberalisering naamrecht (2009), *Bouwstenen voor een nieuw naamrecht* voor andere voorbeelden.

daarvan af te wijken. Daartoe dient een akte van naamskeuze te worden opgemaakt. Deze akte moet door beide ouders ten overstaan van een ambtenaar van de burgerlijke stand worden ondertekend. Een akte van naamskeuze wordt doorgaans opgemaakt vóór de geboorte van een kind. De mogelijkheid om voor geboorte naamskeuze te doen verandert niet met de opzet voor de inhoud van een wetsvoorstel, wel nemen de opties voor achternamen toe waartussen (toekomstige) ouders kunnen kiezen.

Bij de geboorteaangifte: Bij de geboorteaangifte kan - voordat de akte van geboorte wordt opgemaakt - een naamskeuze worden gedaan via de akte van erkenning, indien die nog niet vóór de geboorte is opgemaakt, of door het afleggen van een verklaring van de ouders ter gelegenheid van de aangifte van de geboorte.[19] In de praktijk wordt bij de geboorteaangifte echter bijna nooit een naamskeuze gedaan. Voorwaarde voor naamskeuze is immers dat beide ouders ervoor tekenen ten overstaan van de ambtenaar van de burgerlijke stand. Dit komt niet vaak voor, omdat de moeder vaak niet in staat is binnen drie dagen na de geboorte naar het gemeentehuis te komen.[20]

Met welke middelen

Er is op dit moment nog geen beeld van de benodigde middelen of voor de financiële dekking van de werkzaamheden. De voorliggende impactanalyse geeft daar een eerste beeld van.

Voor het opmaken van aktes van de burgerlijke stand hoeven inwoners geen leges te betalen.

2.2.2. Overgangsregelingen

Na inwerkingtreding van een eventuele wetswijziging zijn er twee mogelijkheden:

1. directe werking: het wetsvoorstel is alleen van toepassing op kinderen geboren op of na datum inwerkingtreding;
2. terugwerkende kracht: ook kinderen geboren voor de datum van inwerkingtreding kunnen een dubbele achternaam krijgen.

Voor de terugwerkende kracht is gekeken naar drie varianten (oudste kind is jonger dan 4 jaar, oudste kind is jonger dan 12 jaar en oudste kind is jonger dan 18 jaar). Daarnaast is ook gekeken naar een algemene herstelmogelijkheid voor kinderen van 16 en 17 jaar. Deze verschillende varianten zijn hieronder nader uitgewerkt.

Oudste kind is jonger dan 4 jaar

Als voor terugwerkende kracht wordt gekozen, dan zijn er verschillende opties denkbaar. Gedacht kan worden aan een bepaling waarbij ouders kunnen kiezen voor een dubbele achternaam, mits:

- het oudste kind dat in familierechtelijke betrekking tot beide ouders staat voor de datum van inwerkingtreding is geboren;

[19] Van deze verklaring wordt dan melding gemaakt in de akte van geboorte.
[20] In theorie is het ook mogelijk om de wilsuiting voor de naamskeuze in een notariële akte vast te leggen en deze mee te nemen bij de geboorteaangifte, maar dat is een relatief dure oplossing voor de ouders en komt daarom nauwelijks voor. Het komt in bijzondere uitzonderingsgevallen soms ook wel voor dat de ambtenaar van de burgerlijke stand de geboorteakte opmaakt in het ziekenhuis.

- dat oudste kind nog niet de leeftijd van 4 jaar heeft bereikt;
- alle kinderen de naam van de vader of de moeder hebben, tenzij een verschil in naam het gevolg is van internationaal privaatrechtelijke bepalingen;
- beide ouders het erover eens zijn dat al hun kinderen een dubbele achternaam krijgen.

Uit cijfers van CBS Statline blijkt dat er in 2019 afgerond een kleine 0,4 miljoen huishoudens waren, waarvan het oudste kind jonger was dan 4 jaar. In totaal gaat het dan om 0,7 miljoen kinderen jonger dan 4 jaar.

De overgangsregeling is alleen van toepassing voor minderjarige kinderen met twee juridische ouders.[21] In zo'n 96 procent van de gevallen hebben minderjarige kinderen twee juridische ouders.[22] Per saldo is deze overgangsregeling dan van toepassing voor (afgerond) 0,7 miljoen kinderen met twee juridische ouders.[23]

Oudste kind is jonger dan 12 jaar

Een tweede variant voor terugwerkende kracht is die waarbij de ondergrens van 4 jaar naar 12 jaar wordt gebracht. Deze is vergelijkbaar met de bovenstaande overgangsregeling, waarbij de tweede bullet uit de opsomming wordt gewijzigd in:

- dat oudste kind nog niet de leeftijd van 12 jaar heeft bereikt.

Uit cijfers van CBS Statline blijkt dat er in 2019 afgerond een kleine 1 miljoen huishoudens waren, waarvan het oudste kind jonger was dan 12 jaar. In totaal gaat het dan om 2,2 miljoen kinderen jonger dan 12 jaar of om 2,1 miljoen kinderen jonger dan 12 jaar met twee juridische ouders.[24]

Oudste kind is jonger dan 18 jaar

Een derde variant voor terugwerkende kracht is die waarbij de ondergrens van 4 jaar naar 18 jaar wordt gebracht. Deze is vergelijkbaar met de als eerste beschreven overgangsregeling, waarbij de tweede bullet uit de opsomming wordt gewijzigd in:

- dat oudste kind nog niet de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt.

Uit cijfers van CBS Statline blijkt dat er in 2019 afgerond ongeveer 1,6 miljoen huishoudens waren, waarvan het oudste kind jonger was dan 18 jaar. In totaal gaat het dan om 3,4 miljoen kinderen jonger dan 18 jaar of om 3,3 miljoen kinderen jonger dan 18 jaar met twee juridische ouders.[25]

---

21 Als een kind één juridische ouder heeft, dan is het niet mogelijk om een dubbele achternaam te kiezen.

22 Het betreft hier het juridisch ouderschap van minderjarige kinderen. De meest recente cijfers dateren van 2014 (navraag bij het CBS heeft geleerd dat recentere cijfers op dit moment niet beschikbaar zijn). Zie: Staatscommissie Herijking ouderschap (2016), *Kind en ouders in de 21ste eeuw.*

23 De berekening wordt dan 0,7 miljoen kinderen jonger dan 4 jaar * 96,35% kinderen met twee juridische ouders ≈ 0,7 miljoen kinderen jongeren dan 4 jaar met twee juridische ouders. De totalen zijn afgerond in honderdduizenden.

24 De berekening wordt dan 2,2 miljoen kinderen jonger dan 12 jaar * 96,35% kinderen met twee juridische ouders ≈ 2,1 miljoen kinderen jongeren dan 12 jaar met twee juridische ouders. De totalen zijn afgerond in honderdduizenden.

25 De berekening wordt dan 3,4 miljoen kinderen jonger dan 18 jaar * 96,35% kinderen met twee juridische ouders ≈ 3,3 miljoen kinderen jongeren dan 18 jaar met twee juridische ouders. De totalen zijn afgerond in honderdduizenden.

Algemene herstelmogelijkheid voor kinderen van 16 en 17 jaar

Het is ook denkbaar dat kinderen met een leeftijd van 16 of 17 jaar een ‘herstelmogelijkheid’ wordt geboden, waarbij zij alsnog kunnen kiezen voor een dubbele achternaam. In dit scenario komt de eenheid van naam binnen het gezin te vervallen.

Uit cijfers van CBS Statline blijkt dat er in 2019 afgerond ongeveer 400.000 mensen waren, met een leeftijd van 16 of 17 jaar.

In deze impactanalyse is gekeken naar verschillende varianten van overgangsregelingen om de impact voor de gemeentelijke organisatie te kunnen bepalen. Er moet op een later tijdstip nog een besluit worden genomen of er een overgangsregeling komt en zo ja, in welke vorm.

2.3. Samenhangende regelgeving en ontwikkelingen

De opzet voor de inhoud van een wetsvoorstel past in een ontwikkeling die al langer gaande is. Deze opzet sluit aan bij de aanbevelingen zoals die gedaan zijn door de Werkgroep liberalisering naamrecht. En ook in omringende landen zoals bijvoorbeeld België, Engeland, Frankrijk, Noorwegen en Spanje bestaat de mogelijkheid om kinderen een dubbele achternaam te geven. Daarnaast bestaat de mogelijkheid ook in Curaçao en in Sint Maarten. Het invoeren van dubbele achternamen in Nederland lijkt ook in lijn met de convergentiebepaling van artikel 39 Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden te zijn.

Het is daarnaast van belang om rekening te houden met andere ontwikkelingen (eID, vID, rijbewijzen, BRP, verbetering reisdocumentenstelsel, wijziging genderwetgeving) die ook gevolgen hebben voor de baliemedewerker. Het is van belang om deze ontwikkelingen in samenhang te beschouwen zodat ontwikkelingen elkaar niet in de weg zitten en elkaar kunnen versterken.[26]

[26] Zie ook bv. VNG Realisatie (2020), *Impactanalyse Verbetering Reisdocumentenstelsel* voor een nadere toelichting hierop.

3. Processen en ICT

In dit hoofdstuk is een meer technische beschrijving gemaakt van de huidige situatie (paragraaf 3.1) en de toekomstige situatie (paragraaf 3.2) samenhangend met de wijziging van het naamrecht. Daarbij is in beide paragrafen eerst ingegaan op de beschrijving van de processen (bedrijfsarchitectuur) en daarna op de ICT (technische architectuur).

3.1. Huidige situatie

3.1.1. Huidige processen

Op dit moment kunnen ouders bij de geboorte van hun eerste kind kiezen voor de achternaam van de vader of de achternaam van de moeder. De keuze van de achternaam komt terug in verschillende processen:

- Opstellen akte erkenning en vaststelling mede-ouderschap.[27] Bij het opstellen van een akte van erkenning is één van de expliciete vragen of het kind de achternaam van de vader of van de moeder moet krijgen.
- Opstellen akte van naamskeuze. Gehuwde ouders die willen afwijken van de default achternaam (de achternaam van de vader) kunnen voor de geboorte van het kind een akte van naamskeuze laten opstellen.[28] In deze akte (te ondertekenen door beide ouders) wordt dan opgenomen dat het kind de achternaam van de moeder krijgt.
- Opstellen geboorteakte. Als bij de aangifte van de geboorte van het kind een akte van naamskeuze of akte van erkenning wordt overlegd; dan wordt de achternaam uit die akte overgenomen. Als beide ouders samen de geboorteaangifte komen doen is het ook mogelijk om op dat moment nog de achternaam te kiezen.[29] De ambtenaar van de burgerlijke stand van (in beginsel) de registratiegemeente van de ouders schrijft het kind als ingezetene in en legt een persoonslijst aan.

Bij de aangifte van de geboorte van een kind zonder de Nederlandse nationaliteit, moet op grond van het internationaal privaatrecht door de ambtenaar van de burgerlijke stand worden bepaald welk naamrecht van toepassing is gegeven de nationaliteit van het kind. Vaak worden deze werkzaamheden door specialisten uitgevoerd, het internationaal naamrecht is een complexe materie. Als een kind een meervoudige nationaliteit heeft en één van de nationaliteiten is de Nederlandse, dan is automatisch het Nederlands naamrecht van toepassing.

---

[27] Naast de erkenning van de ongeboren vrucht is het ook mogelijk om een geboren kind te erkennen. In die gevallen is het ook mogelijk om de achternaam te wijzigen. Bij de erkenning van een kind na de geboorte moet deze wijzigingen ook worden doorgegeven aan de geboortegemeente van het kind, waar een latere vermelding wordt gemaakt op de geboorteakte. Bij naamskeuze van een erkenning van een kind na de geboorte moet ook de BRP worden geactualiseerd.

[28] Ouders kunnen ter gelegenheid van de voltrekking van hun huwelijk of de registratie van hun partnerschap ook de achternaam van hun kind kiezen.

[29] Dit laatste komt niet vaak voor.

3.1.2. Huidige applicaties

Er zijn drie softwareleveranciers in het burgerzakendomein (Centric, PinkRoccade Local Government en Procura). Zij bieden de functionaliteiten om de ambtenaar van de burgerlijke stand in bovenstaande processen te ondersteunen. Bij het opstellen van de akte van erkenning, akte van naamskeuze of de geboorteaangifte wordt de ambtenaar van de burgerlijke stand aan de hand van in het systeem ingebouwde stappen door de processen geleid. Daarbij is intelligentie in de applicaties ingebouwd (een eventuele naamskeuze is bv. alleen relevant bij het eerstgeboren kind van dezelfde ouders) en wordt de juiste achternaam aan de hand van eerder gemaakte keuzes automatisch ingevuld.

Ook bij het vaststellen of het internationaal privaatrecht moet worden toegepast, wordt de ambtenaar van de burgerlijke stand aan de hand van vraagstellingen (afstamming, nationaliteit, naamrecht) in het proces ondersteund. Hierbij is ook een koppeling gemaakt naar achterliggende databanken (Handboek Burgerzaken Amsterdam of VIND) waar actuele informatie over het naamrecht van andere landen is te vinden in het geval internationaal privaatrecht moet worden toegepast.

Veel gemeenten bieden tegenwoordig ook de mogelijkheid aan om een digitale geboorteaangifte te doen. De keuze van de achternaam van het kind is niet mogelijk bij deze digitale geboorteaangifte. Dit heeft te maken met het gegeven dat de ouders beiden in persoon aan de balie van de ambtenaar van de burgerlijke stand moeten verschijnen voor een akte van erkenning of een akte van naamskeuze.[30] In de opzet voor de inhoud van een wetsvoorstel zijn hierin ook geen veranderingen voorzien.

3.2. Toekomstige situatie

3.2.1. Processen

De in paragraaf 3.1 beschreven processen moeten op een aantal punten worden aangepast. Daarbij is in deze paragraaf eerst gekeken naar de algemene aanpassingen en in het laatste deel van de paragraaf naar de aanpassingen die specifiek nodig zijn voor een eventuele overgangsregeling.

Opstellen akte van erkenning

Er zijn beperkte wijzigingen nodig in het proces van het opstellen van de akte van erkenning. Waar er bij de naamskeuze nu twee opties voor de achternaam (achternaam vader of achternaam moeder) zijn, komen er straks vier opties voor de achternaam (achternaam vader, achternaam moeder, achternaam vader + achternaam moeder of achternaam moeder + achternaam vader).

[30] Ouders kunnen voor de digitale geboorteaangifte inloggen met DigiD (betrouwbaarheidsniveau basis). Voor een akte van naamskeuze of een akte van erkenning lijkt minimaal betrouwbaarheidsniveau substantieel of zelfs betrouwbaarheidsniveau hoog noodzakelijk. Dergelijke inlogmiddelen zijn op dit moment nog niet op grote schaal beschikbaar.

Opstellen akte van naamskeuze

In het proces van het opstellen van de naamskeuze zijn ook beperkte wijzigingen nodig. Waar er bij de naamskeuze nu twee opties voor de achternaam (achternaam vader of achternaam moeder) zijn, komen er straks vier opties voor de achternaam (achternaam vader, achternaam moeder, achternaam vader + achternaam moeder of achternaam moeder + achternaam vader).

Opstellen geboorteakte

Ook in het proces van het opstellen van de geboorteakte zijn beperkte wijzigingen nodig. Ook hier is het nog mogelijk om een naamskeuze te doen en in plaats van de huidige twee opties voor de achternaam (achternaam vader of achternaam moeder), komen er straks vier opties voor de achternaam (achternaam vader, achternaam moeder, achternaam vader + achternaam moeder of achternaam moeder + achternaam vader).

Toepassing internationaal privaatrecht

In de opzet is de mogelijkheid opgenomen dat ouders - als hun kind een meervoudige nationaliteit heeft - straks kunnen kiezen welk van de mogelijk toepasselijke rechtstelsels worden toegepast voor het naamrecht. Dit keuzemoment moet als een extra stap aan het proces van de geboorteaangifte worden toegevoegd.[31] Op dit moment is deze vraag alleen van toepassing op het moment dat het kind niet de Nederlandse nationaliteit heeft.

Op dit moment is het vaststellen van de tweede nationaliteit van het kind niet relevant voor het toepasselijke naamrecht op het moment dat het kind ook de Nederlandse nationaliteit heeft. Immers, als het kind de Nederlandse nationaliteit heeft, dan is automatisch het Nederlands naamrecht van toepassing. En aangezien de tweede nationaliteit niet wordt geregistreerd, is het voor bestaande processen ook niet nodig om informatie over een eventuele tweede nationaliteit uit te vragen. Als de ouders gebruik willen maken van het internationaal privaatrecht van een ander land, dan moeten de ouders aan kunnen tonen dat het kind[32] de nationaliteit van het betreffende land heeft (bv. aan de hand van een paspoort van de ouders[33]). Dit is overigens een complexe materie en het is van belang om nader uit te werken hoe de ambtenaar van de burgerlijke stand hier moet handelen.

Gewenste vervolgactie: Werk in detail uit hoe de ambtenaar van de burgerlijke stand moet handelen op het moment dat ouders gebruik willen gaan maken van de rechtskeuzemogelijkheid en niet kiezen voor toepassing van het Nederlands naamrecht.

---

31 Deze vraag moet bij iedere geboorteaangifte worden gesteld, informatie hierover is niet uit de systemen te halen, omdat niet alle nationaliteiten van de ouders zijn geregistreerd.

32 Aandachtspunt hierbij is dat bv. Portugese of Braziliaanse kinderen pas de Portugese of Braziliaanse nationaliteit krijgen nadat de ouders naar de ambassade zijn geweest om het kind daar aan te geven. Dat is in het algemeen niet binnen 3 dagen na de geboorte. Bij de registratie van de geboorteaangifte door de Nederlandse ambtenaar van de burgerlijke stand heeft een kind dan nog niet de Portugese of Braziliaanse nationaliteit. Dit punt moet ook meegenomen worden in de hierna opgenomen gewenste vervolgactie.

33 Het is ook aan te raden om specifiek voor de keuze van het internationaal naamrecht ook een uitputtende lijst te maken van documenten aan de hand waarvan de ouders hun nationaliteit aan kunnen tonen. Ook dit moet worden meegenomen in de hierna opgenomen gewenste vervolgactie.

Overgangsregelingen

De keuze moet nog worden gemaakt of en zo ja hoe een eventuele overgangsregeling eruit komt te zien. Het ligt voor de hand om de wijziging van de achternaam voor de overgangsregeling in te regelen via het (dan reeds aangepaste) proces voor het opstellen van aan akte van naamskeuze. Voor de overgangsregeling moet aan dit proces wel een extra stap worden toegevoegd en dat is bepalend of de overgangsregeling voor het betreffende verzoek van toepassing is. Als kinderen (tussen 12 en 18) ook moeten instemmen met de naamswijziging dan betekent dit dat zij ook allen aanwezig[34] moeten zijn bij het opstellen van de akte van naamskeuze.

Als de achternaam van een kind na de geboorte wordt gewijzigd dan moet hiervan ook een latere vermelding worden toegevoegd aan de geboorteakte. De ambtenaar van de burgerlijke stand die de akte van naamskeuze heeft opgesteld stuurt de akte van naamskeuze per post naar de geboortegemeente, alwaar de ambtenaar van de burgerlijke stand een latere vermelding aan de geboorteakte toevoegt. De ambtenaar van de geboortegemeente stuurt vervolgens een afschrift van de latere vermelding naar de woongemeente van het kind, waar de naamswijziging in de BRP wordt verwerkt. De woongemeente stuurt vervolgens een bericht aan (de ouders van) het kind over deze aanpassing. Dit is een reeds bestaand - juridisch voorgeschreven - proces en dit proces moet ook worden uitgevoerd bij iedere wijziging van de achternaam. In het geval het kind van wie de achternaam wordt gewijzigd ook al kinderen heeft, dan moet ook de geboorteakte van de volgende generatie worden aangepast.

Een wijziging van de achternaam betekent ook dat eventuele reisdocumenten van rechtswege komen te vervallen. Paspoorten, identiteitskaarten (NIK's) en rijbewijzen (brommerrijbewijs vanaf 16 jaar) zijn dan niet meer geldig en deze moeten opnieuw worden opgevraagd / uitgegeven.

3.2.2. Applicaties

Om de nieuwe processen te ondersteunen, moeten de softwareleveranciers hun applicaties op verschillende onderdelen aanpassen. De aanpassingen hebben betrekking op de volgende onderdelen, die in het navolgende verder worden uitgewerkt:

- Aanpassingen procesondersteuning:
  - Extra opties dubbele achternaam;
  - Rechtskeuzemogelijkheid.
- Aanpassingen registratie naamdelen:
- Aanpassingen voor overgangsregeling:
  - Beoordeling toepasselijkheid;
  - Extra handtekeningen op akte van naamskeuze.

[34] Het is ook denkbaar dat niet alle betrokkenen tegelijk aanwezig moeten zijn bij het opstellen van de akte van naamskeuze. Dat is echter niet aan te raden vanwege de extra uitvoeringsconsequenties voor de wetgever en de gemeenten op het gebied van bv. aktebeheer, termijnbeheer, binnen welke periode moet iedereen langskomen, wat als niet iedereen dan is langskomen, etc.

Aanpassingen procesondersteuning

De bestaande applicaties ondersteunen de ambtenaar van de burgerlijke stand en doordat er straks meer opties voor een dubbele achternaam bijkomen, moet hier een (beperkte) aanpassing in worden gemaakt (extra opties dubbele achternaam) waarbij de achternamen na keuze dan automatisch als achternaam van het kind worden ingevuld.

Een iets meer ingrijpende wijziging is dat de rechtskeuzemogelijkheid in de procesondersteuning moet worden toegevoegd. Nu wordt deze optie om te kiezen voor het toe te passen naamrecht niet altijd getoond op het moment dat één van de ouders de Nederlandse nationaliteit heeft. Dit moet worden aangepast in de applicatie. De volgende stap (de verwijzing naar de relevante kennisbanken over internationaal naamrecht) is reeds aanwezig in de verschillende applicaties.

Aanpassingen registratie naamdelen

De dubbele achternaam moet straks ook worden opgenomen in de diverse aktes (akte van erkenning, akte van naamskeuze en geboorteakte). In het Logisch Ontwerp van de BRP is een maximale lengte opgenomen voor de achternaam. De achternaam kan uit maximaal 200 posities bestaan. Dat aantal lijkt ook voldoende voor de dubbele achternaam; het is niet nodig om daarvoor aanpassingen in de BRP of in de verschillende aktes te maken.

Er is echter wel een aandachtspunt dat ontstaat bij de opzet voor de inhoud van een wetsvoorstel. Bij de opzet voor de inhoud van het wetsvoorstel is opgenomen dat de achternaam uit niet meer dan twee delen kan bestaan. Hier kan een probleem gaan ontstaan voor toekomstige generaties. Op dit moment is er al een groep mensen met een dubbele achternaam (bv. Fentener van Vlissingen). Een reeds bestaande dubbele achternaam bestaat uit één naamdeel en moet in de toekomst ook als zodanig kunnen worden herkend. Als niet wordt geregistreerd dat het hier om één naamdeel gaat, kan daar in de toekomst onduidelijkheid over ontstaan (over enkele generaties is het onderscheid dan niet meer te maken of een dubbele achternaam al voor de inwerkingtreding van de wet bestond uit één naamdeel of uit meerdere naamdelen). Er is niet bekend welk deel van de 75.000 eerstgeborenen per jaar ouders heeft met een reeds bestaande dubbele achternaam.

Er is een inventarisatie gemaakt van mogelijke oplossingsrichtingen voor het bovenstaande probleem.[35] De meest voor de hand liggende oplossing is dat de ambtenaar van de burgerlijke stand deze informatie achterhaalt via de Basisregistratie Personen (BRP). In de BRP is informatie te vinden over de familierechtelijke betrekkingen en het is ook mogelijk om vanuit de informatie over een persoon door te klikken naar informatie over zijn/haar ouders.[36] Via de achternaam is dan de familielijn te vinden, die terugvoert tot de achternaam van het moment van inwerkingtreding van de wet. Dit terugzoeken werkt overigens alleen als de informatie van alle voorouders (vanaf het moment van inwerkingtreding van het wetsvoorstel) in de BRP is opgenomen. Dit hoeft bijvoorbeeld

[35] De resultaten van deze inventarisatie zijn opgenomen in bijlage C Inventarisatie oplossingsrichtingen naamdelen.

[36] Hierbij is uitgegaan van de huidige systematiek van de BRP. Het is niet bekend hoe de BRP er over een paar generaties uit ziet.

niet het geval te zijn op het moment dat een hele generatie niet in Nederland heeft gewoond. In dit laatste geval kan de bewijslast mogelijk bij de ouders neergelegd worden.

Aanpassingen voor overgangsregeling

Bij een overgangsregeling moeten in aanvulling op het bovenstaande nog verschillende extra aanpassingen worden gemaakt in de applicaties van de softwareleveranciers. Tijdelijke overgangsregelingen zijn vaak complex om in de applicatie in te bouwen. Het wijzigen van de achternaam op grond van een overgangsregeling kan gebeuren door een akte van naamskeuze op te laten maken. Daarbij is wel gesuggereerd dat het er tijdens de overgangsperiode een tijdelijke extra functionaliteit komt voor de overgangsperiode. Omdat er andere voorwaarden gelden bij het opmaken van de akte van naamskeuze moeten deze voorwaarden ook worden ingebouwd. Nu is bijvoorbeeld één van de voorwaarden, dat de ouders nog geen kinderen hebben.[37] De voorwaarden die gaan gelden voor de overgangsregelingen (beoordelen toepasselijkheid) moeten dan worden ingebouwd in de proces ondersteunende applicatie.

De akte van naamskeuze moet ook worden aangepast afhankelijk van de variant van het overgangsrecht. Het ligt voor de hand dat kinderen vanaf 12 jaar ook akkoord moeten zijn met de wijziging van hun achternaam.[38] In dat geval moeten er ook één (of meerdere) handtekeningen van kinderen op de akte van naamskeuze kunnen worden geplaatst.

Kosten aanpassen applicaties

De verschillende softwareleveranciers hebben aangegeven dat een doorlooptijd van zes tot maximaal negen maanden voldoende is om deze wijzigingen (inclusief aanpassingen in de aktes en aanpassingen in de overgangsregeling) door te voeren. In de gesprekken hebben de softwareleveranciers geen kwantitatieve indicaties gegeven van de hoogte van de kosten. De kosten gaan in het bijzonder zitten in de eventuele aanpassingen in de aktes (uiteraard ook afhankelijk van de gekozen oplossingsrichting).

De kosten voor de aanpassingen van de overgangsregeling zijn naar verwachting vergelijkbaar met de kosten voor de aanpassingen in de procesondersteuning. Of gemeenten voor de te maken kosten (los van een consultancy of implementatieondersteuning[39]) ook een aanvullende rekening gaan krijgen van de softwareleveranciers is ook afhankelijk van de contractvorm.

---

37 Waarbij er dan ook weer een uitzondering is voor ouders die één of meerdere kinderen hebben en die nogmaals een naamskeuze doen wanneer zij gaan trouwen (1:5 lid 2 BW).

38 Kinderen vanaf 12 jaar moeten bv. ook voorafgaand aan een erkenning schriftelijk toestemming geven voor deze erkenning.

39 De kosten voor consultancy / implementatieondersteuning zijn becijferd in paragraaf 4.2.

4. Impact dubbele achternaam

Dit hoofdstuk geeft een nadere uitwerking van de impact van de wijziging van regelgeving met betrekking tot de dubbele achternaam voor gemeenten. De wijzigingen zijn beschouwd voor de implementatiefase en de beheerfase aan de hand van de SCOPAFIJTH elementen.[40] In de eerste paragraaf is een beeld geschetst van de situatie in de beheerfase en in de tweede paragraaf is gekeken wat er dan nodig is voor de implementatie van de wijziging van de regelgeving van de dubbele achternaam bij gemeenten.

4.1. Beheerfase

De respondenten van dit onderzoek staan positief tegenover de opzet voor de inhoud van een wetsvoorstel. Zij krijgen nu al ouders aan de balie met de vraag of een ander recht dan het Nederlandse kan worden toegepast of dat hun kind een dubbele achternaam kan krijgen. Over de voorstellen voor de overgangsregeling zijn meningen meer verdeeld.

Om een beter beeld te krijgen van de impact van de wijzigingen is eerst gekeken hoe vaak de verschillende processen naar verwachting gaan voorkomen. Vervolgens is een nadere uitwerking gemaakt van de aandachtspunten die er zijn met betrekking tot de uitvoering door de gemeenten. In de eerste sectie is gekeken naar de impact van de reguliere regeling, in de tweede sector naar de impact van de overgangsregeling.

4.1.1. Reguliere regeling

4.1.1.1. Dubbele achternaam

Zoals in hoofdstuk 3 beschreven hebben mogelijke wijzigingen gevolgen voor de processen opstellen van een akte van erkenning, opstellen van een akte van naamskeuze en het opstellen van de geboorteakte. Deze gevolgen verschillen per proces. In het navolgende wordt de impact voor de verschillende processen beschreven.

Opstellen akte van erkenning

Op het moment dat een moeder niet getrouwd is en er ook geen sprake is van een geregistreerd partnerschap, bestaat er geen familierechtelijke betrekking tussen het kind en de partner van de moeder. Indien de moeder en haar partner dat wel wensen, kunnen zij een akte van erkenning van de ongeboren vrucht laten opmaken. Aanstaande ouders die een akte van erkenning van een ongeboren vrucht laten opmaken wordt - indien het hun eerste kind is - altijd expliciet gevraagd een keuze te maken voor de achternaam. Met de voorgestelde wijzigingen krijgen ouders de

[40] SCOPAFIJTH is een acroniem voor ondersteunende processen in een organisatie. Hieronder wordt verstaan: Security (en privacy), Communicatie, Organisatie, Personeel, Administratieve organisatie, Financiën, Informatievoorziening, Juridisch, Technologie en Huisvesting. In dit rapport zijn deze elementen alleen beschreven als deze relevant zijn.

mogelijkheid om te kiezen uit vier opties in plaats van de huidige keuze tussen de achternaam van de vader of de achternaam van de moeder.

Er is geen publiek beschikbare recente informatie hoe veel erkenningen er op jaarbasis zijn. Bij 43 procent van de geboorten van het eerste kind is de moeder ongehuwd, maar niet in al deze gevallen wordt het kind ook erkend.[41] Het aantal erkenningen zal naar verwachting niet veranderen door deze opzet voor de inhoud van een wetsvoorstel.

Wel is het de verwachting dat er iets meer tijd (orde van grootte van maximaal enkele minuten) nodig zal zijn om de ouders de mogelijkheden uit te leggen (*communicatie*). Ook is de kans aanwezig dat beide ouders nog niet goed hebben nagedacht over de keuze van de achternaam;[42] de primaire reden om voor een akte van erkenning naar het gemeentehuis te komen, hangt samen met de erkenning zelf. Het is denkbaar dat aanstaande ouders bij hun bezoek aan het gemeentekantoor worden verrast door de extra mogelijkheden en niet direct een naamskeuze kunnen maken voor een dubbele achternaam. In dat geval kan het proces voor het opstellen van de akte van erkenning worden afgebroken en moeten de ouders op een later tijdstip weer terugkomen.

Opstellen akte van naamskeuze

Op het moment dat gehuwde ouders of geregistreerde partners hun kinderen niet de achternaam van de vader willen geven, maar de achternaam van de moeder, dan moeten zij een akte van naamskeuze op laten maken. In lijn met deze praktijk ligt het voor de hand om ook een akte van naamskeuze als ouders hun kinderen een dubbele achternaam willen geven (*primair proces*). In het Nederlandse recht is ‘gezamenlijk verklaren’ een belangrijk uitgangspunt voor de naamskeuze en de erkenning.[43]

Uit de interviews voor deze impactanalyse komt naar voren dat het opstellen van een akte van naamskeuze op dit moment ongeveer 10 (meest genoemd) tot maximaal 20 minuten duurt aan balietijd en werkzaamheden in de backoffice. Mogelijk gaat de dubbele achternaam in het begin iets meer tijd kosten, maar het is het algemene beeld dat de extra tijdsbesteding per saldo beperkt zal blijven. Immers, ouders die een akte van naamskeuze willen laten opmaken, komen specifiek voor deze akte van naamskeuze en het ligt dan in de lijn der verwachting dat zij voorafgaand aan het bezoek aan de gemeente al hebben nagedacht over de achternaam van hun voorkeur.

Uit de publiekspeiling van het ministerie van JenV komt naar voren dat 21 procent van de potentiële doelgroep zou kiezen voor een dubbele achternaam voor hun kinderen indien die mogelijkheid zou bestaan. Als zij allen ook daadwerkelijk gebruik gaan maken van die mogelijkheid, betekent dit dat

---

41 De meest recente informatie dateert uit 2014, toen had 82% van de nieuw geboren kinderen bij de geboorte twee juridische ouders. Zie Staatscommissie Herijking ouderschap (2016), *Kind en ouders in de 21ste eeuw.*

42 Deze kans is wat groter in het begin en zal afnemen naarmate de dubbele achternaam meer ingeburgerd raakt. Met een goede publiekscampagne kan dit risico in het begin verder beperkt worden.

43 Overigens werkt dit in België iets anders. In België is het gebruikelijk dat de vader de geboorteaangifte doet en hij geeft daarbij ook de gewenste achternaam door. Er wordt uitgegaan van de waardigheid van de vader en dat hij de achternaam doorgeeft zoals is afgesproken door beide ouders.

er op jaarbasis ongeveer 9.000 aktes van naamskeuze moeten worden opgemaakt.[44] [45] Op dit moment worden er beperkt aktes van naamskeuze opgemaakt, hooguit bij enkele procenten van alle geboortes. Ervan uitgaande dat deze werkzaamheden door ambtenaren van de burgerlijke stand in schaal 7 tot 8 worden uitgevoerd komen de jaarlijkse kosten hiervan dan uit op een bedrag tussen de € 100.000 en € 200.000 per jaar als alle ouders die zouden kiezen voor een dubbele achternaam (21% van de doelgroep) ook gebruik gaan maken van die mogelijkheid.[46]

Opstellen geboorteakte

Geboorteaktes worden opgemaakt in de gemeente waarin het kind wordt geboren. De verdeling van de geboorteaangiftes is niet gelijkmatig verdeeld over alle gemeenten. In gemeenten zonder ziekenhuis zijn er relatief minder geboorteaangiften en in gemeenten met één of meerdere ziekenhuizen zijn er relatief meer geboorteaangiften dan gemiddeld.

In artikel 1:5 lid 5 BW staat opgenomen dat als de naamskeuze niet uiterlijk ter gelegenheid van de geboorte geschiedt, dat de ambtenaar van de burgerlijke stand dan de achternaam opneemt zoals in de wet is voorgeschreven. Beide ouders kunnen ten tijde van de aangifte van de geboorte een verklaring afleggen over de achternaam van hun voorkeur.[47] In de praktijk komt het nu weinig voor dat beide ouders bij de geboorteaangifte nog een naamskeuze maken. Het is de verwachting dat de opzet voor de inhoud van een wetsvoorstel beperkt gevolgen heeft voor het proces van het opstellen van de geboorteakte.

Verschillende respondenten hebben wel aangegeven dat de kans groter wordt dat een geboorteaangifte wel wordt gestart, maar niet volledig wordt afgerond en dat de geboorteaangifte op een later tijdstip – nog steeds binnen 3 dagen na de geboorte – alsnog wordt gedaan (*primair proces*). Dit speelt met name wanneer een gehuwde ouder alleen geboorteaangifte komt doen of wanneer deze aangifte elektronisch plaatsvindt. Naamskeuze is op dat moment niet mogelijk, maar kan uiterlijk bij de geboorteaangifte plaatsvinden. Als de ouder die de aangifte wil doen ten tijde van de geboorteaangifte voor het eerst hoort van de mogelijkheid voor een dubbele achternaam dan kan dat wellicht aanleiding zijn om de geboorteaangifte af te breken en alsnog met beide ouders langs te komen om een verklaring af te geven voor de naamskeuze bij de geboorteaangifte. Deze kans kan verkleind worden door een goede publiekscommunicatie (zie ook paragraaf 4.2). De

---

[44] De berekening is dan gelijk aan 75.000 eerstgeboren * 57% van de moeders is gehuwd * 21% kiest voor een dubbele achternaam ≈ 9.000 aktes van naamskeuze.

[45] Overigens blijkt uit ervaringscijfers in België dat ongeveer 5 tot 10 procent van de ouders kiest voor de mogelijkheid om hun kinderen een dubbele achternaam te geven (en relatief meer in Wallonië dan in Vlaanderen). Daarbij is de nieuwe regeling overigens zonder grote publiekscampagne ingevoerd, naar verwachting heeft dat ook wel gevolgen voor het aantal ouders dat voor een dubbele naam kiest.

[46] De berekening wordt voor de minimumvariant wordt dan: 9.000 aktes van naamskeuze * 10 minuten * € 55 per uur (uurtarief schaal 7) ≈ € 100.000 (alle bedragen zijn afgerond in honderdduizenden euro's). En de berekening voor de maximumvariant: 9.000 aktes van naamskeuze * 20 minuten * € 59 per uur (uurtarief schaal 8) ≈ € 200.000. Voor de uurtarieven in een schaal is aangesloten bij Ministerie van BZK (2019), *Handleiding overheidstarieven 2020.* Op dit moment worden er ook op beperkte schaal aktes van naamskeuze opgemaakt, waardoor de toename van het aantal aktes iets lager is dan 9.000 aktes van naamskeuze. Per saldo heeft dit beperkte effecten op de hierboven gepresenteerde totaalbedragen (ook vanwege de afrondingen van de bedragen in honderdduizenden euro's).

[47] Als de aangifte door een ander dan de ouders wordt gedaan, dan is het ook niet mogelijk om de naamskeuze te doen.

gemeente heeft hier zelf ook enige beleidsruimte om hier bij te dragen aan een mogelijke oplossing (waarbij bv. de ambtenaar van de burgerlijke stand naar vader en moeder toegaat).

Aandachtspunten

Uit de interviews zijn nog wel verschillende aandachtspunten naar voren gekomen met betrekking tot de mogelijkheden voor ouders van een dubbele achternaam. Deze worden in deze paragraaf verder uitgewerkt.

Als gehuwde ouders geen naamskeuze doen of niet kiezen voor een dubbele achternaam, dan krijgt het kind automatisch de achternaam van de vader. Resultaat hiervan is dat er enige ongelijkheid is tussen beide ouders. De vader heeft in dit geval eigenlijk een soort van veto, als hij niet instemt met de naamswijziging dan krijgt het kind namelijk zijn achternaam. In België was er een vergelijkbare regeling, maar daar heeft de rechter de wetgever terecht gewezen, omdat hier sprake zou zijn van ongelijkheid. Naar aanleiding van deze rechtelijke uitspraak is de regeling aangepast. Tegenwoordig is de default-optie in België de dubbele achternaam, waarbij de achternamen in alfabetische volgorde worden geplaatst. Het is aan te raden om hier rekening mee te houden bij de vormgeving van de Nederlandse regelgeving.

Een belangrijk aandachtspunt met betrekking tot de dubbele achternamen is het toepassen van de naamdelen. In het logisch ontwerp van de BRP wordt onderscheid gemaakt naar de voorvoegsels[48] en de stam van de achternaam die samen de achternaam vormen. Voor het gebruik van dubbele achternamen wordt tegelijk weer gesproken van naamdelen, waarbij een achternaam maximaal uit twee naamdelen kan bestaan.[49] Dit kan mogelijk tot verwarring leiden en het is van belang dat hier een goede toelichting voor komt inclusief vele voorbeelden, zodat er geen twijfel is hoe de ambtenaar van de burgerlijke stand hier mee om moet gaan.

Gewenste vervolgactie: Zorg voor een goede uitleg en toelichting (inclusief voorbeelden) voor de ambtenaren van de burgerlijke stand over het gebruik van naamdelen en de relatie met voorvoegsels.

Binnen het Koninkrijk der Nederlanden bestaat momenteel alleen in Curaçao en in Sint Maarten de mogelijkheid om kinderen een dubbele achternaam te geven. Dit levert soms problemen op, vooral wanneer moeders uit Bonaire, Saba en Sint Eustatius bevallen op Sint Maarten, maar hun kind geen dubbele geslachtsnaam kunnen geven. Het is daarom aan te raden om te kijken of een eventueel in Nederland in te voeren regeling ook voor de BES-eilanden (Bonaire, Saba en Sint Eustatius) zou moeten gelden.

[48] Een voorvoegsel is dat deel van de achternaam dat voorkomt in tabel 36 Voorvoegseltabel en gaat - gescheiden door een spatie - vooraf aan de rest van de achternaam.

[49] Op dit moment kan een achternaam maar één voorvoegsel bevatten. Als vader ‘Van Vries’ en moeder ‘De Jong’ hun kind de dubbele achternaam ‘Van Vries De Jong’ willen geven dan is het de vraag hoe omgegaan moet worden met de ‘De’ in de achternaam. In lijn met de huidige BRP ligt het voor de hand dat ‘Van’ het voorvoegsel wordt en ‘Vries De Jong’ de stam van de achternaam.

4.1.1.2. Internationaal privaatrecht

Het internationaal privaatrecht is een complexe materie en geboorteaangiften waarbij dit mogelijk van toepassing is, worden in het algemeen afgehandeld door de specialisten op de afdeling burgerzaken. Het is niet bekend hoe vaak op dit moment internationaal privaatrecht wordt toegepast (als het kind niet de Nederlandse nationaliteit heeft) noch hoe vaak het internationaal privaatrecht in de nieuwe situatie moet worden toegepast. Dit omdat er geen cijfers bekend zijn over het aantal kinderen dat bij geboorte een (meervoudige) nationaliteit krijgt. Het ligt wel in de lijn der verwachting dat toepassing van het internationaal privaatrecht vaker voor zal gaan komen (al gaat het Nederlands naamrecht straks ook de mogelijkheid bieden om een dubbele achternaam te geven). Een kwantitatief inzicht van de orde van grootte van het effect is daarom ook niet te geven.

Er zijn wel enkele verschillen, waardoor bestaande processen iets meer tijd gaan kosten. Bij iedere geboorteaangifte van een eerstgeborene (75.000 geboorten per jaar) moet worden vastgesteld of de ouders het internationaal privaatrecht toegepast willen zien. Dit leidt tot een beperkte extra tijdsbesteding in het standaardproces. Vooral voor bipatride Nederlanders betekent dit dat zij goed moeten worden ingelicht dat zij naast hun Nederlandse paspoort mogelijk ook een paspoort van hun andere nationaliteit nodig hebben.

Als de ouders kiezen voor toepassing van niet-Nederlands naamrecht, dan moet de nationaliteit van het kind worden vastgesteld. Deze stap kan complex zijn, omdat de nationaliteit moet worden vastgesteld met toepassing van het nationaliteitsrecht van het betreffende land, waarbij het aan het land van de andere nationaliteit is om te bepalen wie daadwerkelijk zijn onderdanen zijn. In artikel 2.15 van de Wet basisregistratie personen is opgenomen waaraan gegevens over een vreemde nationaliteit kunnen worden ontleend. Voor het vaststellen van de nationaliteit van het kind zal altijd onderzoek nodig zijn door de ambtenaar van de burgerlijke stand. Mogelijke situaties die dan kunnen optreden zijn:

- De vader of moeder heeft een dubbele nationaliteit en zijn/haar vreemde paspoort moet thuis worden opgehaald.
- De ouders willen toepassing van het recht van Burkina Faso. Dit moet worden nagezocht.
- De Egyptische vader Safir Abou Assad (zonder onderscheid tussen voor- en achternaam) beweert dat zijn - tevens - Poolse kind in Polen een achternaam aan hem kan ontlenen. De ambtenaar van de burgerlijke stand kan deze niet bepalen en moet navraag doen bij het consulaat.

In voorkomende gevallen kan dit flink extra tijd kosten. Respondenten konden alleen niet aangeven hoe veel tijd het precies kost om de nationaliteit van een kind vast te stellen (ook vanwege de diversiteit in de voorbeelden).

Een geboorteaangifte met toepassing van internationaal privaatrecht kost (los van het vaststellen van de nationaliteit) in het algemeen ook meer tijd om af te handelen, omdat de ambtenaar van de burgerlijke stand dan in één van de kennisbanken moet kijken hoe het betreffende internationale privaatrecht precies moet worden toegepast. De respondenten konden echter niet aangeven hoeveel tijd een geboorteaangifte met toepassing van internationaal privaatrecht kost.

Er bestaan nog wel veel inhoudelijke vragen over de keuze om internationaal privaatrecht toe te passen. Moeten beide ouders het eens zijn met de keuze van het internationaal privaatrecht? Is het

mogelijk om een eerste kind te vernoemen op basis van Nederlands naamrecht en een tweede kind op basis van internationaal naamrecht? In de geboorteakte wordt bijvoorbeeld niet vastgelegd welk naamrecht is gebruikt.[50] De eenheid van naam is immers een begrip uit het Nederlands naamrecht. Hoe moet worden omgegaan met de situatie dat het kind nog geen nationaliteit heeft (bv. bij Portugese of Braziliaanse kinderen)? Wat als de moeder de Russische nationaliteit heeft; moet de moeder dan binnen drie dagen na geboorte meekomen naar de balie om daar haar nationaliteit aan te tonen? Kan de naamskeuze op basis van internationaal privaatrecht ook voor de geboorte worden gedaan in de vorm van een akte van naamskeuze? In dat geval zou dan ook de akte van naamskeuze hierop moeten worden aangepast. Er zijn nog veel praktische vragen met betrekking tot de keuze van het internationaal naamrecht en het is van belang dat er een goede praktische uitwerking komt voor de ambtenaar van de burgerlijke stand.

Gewenste vervolgactie: Maak een nadere uitwerking met daarin informatie over de praktische toepassing van de keuze van het internationaal privaatrecht.

4.1.2. Overgangsregeling

Naast directe inwerkingtreding is ook gekeken naar de impact van drie verschillende varianten van een overgangsregeling en naar een algemene herstelmogelijkheid. Er zijn verschillende aandachtspunten relevant voor alle drie de overgangsregelingen en de algemene herstelmogelijkheid, deze worden hieronder eerst beschreven voordat nader wordt ingegaan op de impact van de specifieke regelingen.

Als de achternaam na de geboorte wordt gewijzigd (met een akte van naamskeuze) dan moeten er ook nog enkele andere aanpassingen worden doorgevoerd. Voor de analyse is ervan uitgegaan dat het mogelijk is om de achternaam te wijzigen in de woongemeente van het kind (en/of de ouders) door een akte van naamskeuze op te laten maken. In dat geval moet de akte van naamskeuze worden opgestuurd naar de geboortegemeente, waar de ambtenaar van de burgerlijke stand een latere vermelding maakt op de geboorteakte. Vervolgens wordt de woongemeente van het kind geïnformeerd en in de woongemeente wordt de BRP aangepast.

Daarbij vervallen reisdocumenten (paspoort, ID-kaarten) en rijbewijzen van rechtswege op het moment dat de achternaam wordt gewijzigd in een dubbele achternaam. De (ouders van) kinderen moeten dan hun reisdocument of rijbewijs weer opnieuw aanvragen.

Een belangrijk uitgangspunt voor de eerste twee varianten van het overgangsrecht is dat beide ouders het erover eens zijn dat al hun kinderen een dubbele achternaam krijgen. Daarbij is op dit moment niet duidelijk of en in hoeverre het gezag over de kinderen een rol speelt bij de

[50] In artikel 43 Besluit burgerlijke stand 1994 is opgenomen welke informatie in de akte van geboorte moet worden opgenomen. In lid 3a van dit artikel is opgenomen ‘indien toepasselijk, dat de geslachtsnaam is gekozen.’

naamskeuze.[51] Als wordt gekozen voor een overgangsregeling moeten deze punten ook nog nader worden uitgewerkt.

4.1.2.1. Oudste kind niet ouder dan 4 jaar

In de eerste variant van de overgangsregeling is het mogelijk om kinderen een dubbele achternaam te geven op het moment dat het oudste kind bij inwerkingtreding nog niet ouder is dan 4 jaar. In potentie waren er in 2019 een kleine 0,4 miljoen huishoudens, waarvan het oudste kind niet ouder was dan 4 jaar of 0,7 miljoen kinderen niet ouder dan 4 jaar met twee juridische ouders. Uit het publiekspeiling van het ministerie van JenV komt naar voren dat 21 procent van de potentiële doelgroep zou kiezen voor een dubbele achternaam voor hun kinderen indien die mogelijkheid zou bestaan. Als zij allen ook daadwerkelijk gebruik gaan maken van die mogelijkheid, betekent dit dat er op jaarbasis ongeveer 147.000 aktes van naamskeuze moeten worden opgemaakt in de overgangsperiode (*primair proces*).[52]

Los van het opstellen van de akte van naamskeuze moet ook een latere vermelding worden gemaakt op de geboorteakte en moet de BRP worden aangepast. Uit de Impactanalyse Wijziging Transgenderwet[53] blijkt dat deze werkzaamheden ongeveer tussen de 35 en 40 minuten kosten. Inclusief het opmaken van de akte van naamskeuze zelf[54] kost het gehele proces dan ongeveer 45 tot 60 minuten.

Als we uitgaan van 147.000 op te maken aktes van naamskeuze, dan komen de kosten hiervoor uit op een bedrag tussen de € 6,1 miljoen en € 8,7 miljoen.[55] Gemeenten kunnen voor deze werkzaamheden geen leges in rekening brengen; als gekozen wordt voor deze overgangsregeling is het van belang dat er - in lijn met artikel 2 Financiële-Verhoudingswet passende financiering komt vanuit de Rijksoverheid voor de uitvoering van deze werkzaamheden. Er is nog wel de nodige onzekerheid over de parameters in deze berekening (gaan alle ouders, die hebben aangegeven te willen kiezen voor een dubbele achternaam, ook allemaal gebruik maken van de dubbele achternaam?), maar in ieder geval is wel zeker dat het hier om zeer substantiële bedragen kan gaan.

[51] Naarmate de kinderen ouder zijn, is de kans groter dat de ouders gescheiden zijn en dan moet duidelijk zijn wat de (on)mogelijkheden voor beide ouders zijn afhankelijk van de verschillende uitkomsten bij een scheiding en het gezag over het kind.

[52] Daarbij is er vanuit gegaan dat voor ieder kind een aparte akte van naamskeuze moet worden opgemaakt.

[53] VNG Realisatie (2020), *Impactanalyse Wijziging Transgenderwet.*

[54] Zoals eerder opgemerkt is het algemene beeld dat de extra tijdsbesteding van de mogelijkheid van een dubbele achternaam beperkt zal blijven in vergelijking met de huidige tijdsbesteding voor het opmaken van een akte van naamskeuze.

[55] De berekening wordt voor de minimumvariant wordt dan: 147.000 aktes van naamskeuze * (10 minuten + 35 minuten) * € 55 per uur (uurtarief schaal 7) ≈ € 6.100.000 (alle bedragen zijn afgerond in honderdduizenden euro's). En de berekening voor de maximumvariant: 147.000 aktes van naamskeuze * (20 minuten + 40 minuten) * € 59 per uur (uurtarief schaal 8) ≈ € 8.700.000.

Gewenste vervolgactie: De overgangsregeling voor dubbele achternamen kan in potentie grote financiële impact hebben op de uitvoering bij gemeenten (ongeacht welke variant wordt gekozen). Indien gekozen wordt voor een overgangsregeling is het van belang om te monitoren hoe vaak het voor komt dat mensen hun achternaam wijzigen. Meet daarbij ook hoeveel tijd gemeenten nodig hebben voor het uitvoeren van deze werkzaamheden. Gebruik die informatie, tot slot, om gemeenten te compenseren voor de extra werkzaamheden die volgen uit de overgangsregeling.

In België is er ook een overgangsregeling voor de dubbele achternamen. In de overgangsregeling in België is opgenomen dat ouders de achternaam van hun kind(eren) aan kunnen passen als er een nieuwe kind wordt geboren en het oudste kind uit is geboren voor 2014 en dit oudste kind nog geen 18 jaar is. In België werd niet veel gebruik gemaakt van de overgangsregeling, hetgeen naar verwachting ook samenhangt met het gegeven dat er geen uitgebreide publiekscampagne is opgezet om de ouders te informeren.[56]

4.1.2.2. Oudste kind niet ouder dan 12 jaar

In de tweede variant van de overgangsregeling is het mogelijk om kinderen een dubbele achternaam te geven op het moment dat het oudste kind bij inwerkingtreding nog niet ouder is dan 12 jaar. In potentie waren er in 2019 ongeveer 1,0 miljoen huishoudens, waarvan het oudste kind niet ouder is dan 12 jaar of 2,1 miljoen kinderen niet ouder dan 12 jaar met twee juridische ouders. Rekening houdend met dezelfde parameters (21 procent van de potentiële doelgroep zou kiezen voor een dubbele achternaam voor hun kinderen indien die mogelijkheid zou bestaan) kan dat betekenen dat er ongeveer 441.000 aktes van naamskeuze moeten worden opgemaakt in de overgangsperiode (*primair proces*). De uitvoeringskosten van het opmaken van 441.000 aktes van naamskeuze leidt tot een kostenpost tussen de € 18,2 miljoen en € 26,0 miljoen.[57]

4.1.2.3. Oudste kind niet ouder dan 18 jaar

In de derde variant van de overgangsregeling is het mogelijk om kinderen een dubbele achternaam te geven op het moment dat het oudste kind bij inwerkingtreding nog niet ouder is dan 18 jaar. In potentie waren er in 2019 ongeveer 1,6 miljoen huishoudens, waarvan het oudste kind niet ouder was dan 18 jaar of 3,3 miljoen kinderen niet ouder dan 18 jaar met twee juridische ouders. Rekening houdend met dezelfde parameters (21 procent van de potentiële doelgroep zou kiezen voor een dubbele achternaam voor hun kinderen indien die mogelijkheid zou bestaan) kan dat betekenen dat er ongeveer 693.000 aktes van naamskeuze moeten worden opgemaakt in de overgangsperiode (*primair proces*). De uitvoeringskosten van het opmaken van 693.000 aktes van naamskeuze leidt tot een kostenpost tussen de € 28,6 miljoen en € 40,9 miljoen.[58]

---

[56] Er zijn geen specifieke cijfers beschikbaar over het aantal mensen dat gebruik heeft gemaakt van de overgangsregeling in België.

[57] De berekening wordt voor de minimumvariant wordt dan: 412.000 aktes van naamskeuze * (10 minuten + 35 minuten) * € 55 per uur (uurtarief schaal 7) ≈ € 18.200.000 (alle bedragen zijn afgerond in honderdduizenden euro's). En de berekening voor de maximumvariant: 441.000 aktes van naamskeuze * (20 minuten + 40 minuten) * € 59 per uur (uurtarief schaal 8) ≈ € 26.000.000.

[58] De berekening wordt voor de minimumvariant wordt dan: 693.000 aktes van naamskeuze * (10 minuten + 35 minuten) * € 55 per uur (uurtarief schaal 7) ≈ € 28.600.000 (alle bedragen zijn afgerond in

Los van de uitvoeringskosten zijn er nog verschillende issues genoemd, die kunnen gaan optreden bij een overgangsregeling tot en met 18 jaar. Een vraag is of een kind ouder dan 12 jaar het ook eens moet zijn met de wijziging van de naamskeuze (kinderen vanaf 12 jaar moeten bijvoorbeeld ook voorafgaand aan een erkenning schriftelijk toestemming geven voor de erkenning en kinderen vanaf 16 jaar kunnen bij een erkenning zelf bepalen of zij de geslachtsnaam van de ene of de andere willen hebben, artikel 1:5 lid 7 BW). Als kinderen het eens moeten zijn met de achternaam dan moet ook de akte worden aangepast, zodat hier meerdere handtekeningen op kunnen worden geplaatst. In het verlengde daarvan is het ook de vraag hoe omgegaan moet worden met de situatie dat er meerdere kinderen zijn. Wat als deze kinderen andere ideeën hebben over de door hen gewenste achternaam? Moet iedereen het er dan over eens zijn over de te wijzigen achternaam of wordt het mogelijk om de eenheid van naam los te laten?

Op het moment dat de achternaam gewijzigd kan worden bij kinderen tot 18 jaar is het ook denkbaar dat deze kinderen zelf al kinderen hebben. De naamswijziging moet mogelijk dan ook worden doorgevoerd bij hun kinderen.[59]

Een overgangsregeling tot en met 18 jaar brengt veel vragen met zich mee met betrekking tot de uitvoering van de regeling. Kinderen krijgen extra rechten vanaf 12 jaar en ook weer extra rechten vanaf 16 jaar. Bij een overgangsrecht tot 18 jaar worden zaken veel gecompliceerder. Als wordt gekozen voor deze overgangsregeling dan moet er voorafgaand aan de inwerkingtreding een uitgebreide toelichting worden gemaakt hoe de ambtenaar van de burgerlijke stand moet handelen in verschillende situaties die mogelijk op kunnen gaan treden. Een overgangsregeling leidt ook tot extra gewenste inspanningen op het gebied van training en communicatie voor de ambtenaren van de burgerlijke stand.

4.1.2.4. Herstelmogelijkheid kinderen tussen 16 en 18 jaar

In de derde variant van de overgangsregeling wordt kinderen met een leeftijd van 16 of 17 jaar een ‘herstelmogelijkheid’ geboden, waarbij zij alsnog kunnen kiezen voor een dubbele achternaam. In dit scenario komt de eenheid van naam binnen het gezin te vervallen. In potentie waren dat in 2019 ongeveer 400.000 mensen (200.000 mensen per leeftijdscohort). Als we weer uitgaan van dezelfde parameters (en alleen 21% van de ouders, maar ook 21% van de kinderen gebruik gaat maken van de mogelijkheid van een dubbele achternaam te krijgen) kan dat betekenen dat er ongeveer 84.000 aktes van naamskeuze moeten worden opgemaakt in de overgangsperiode (*primair proces*). Na het eerste jaar komen er ieder jaar 200.000 kinderen bij die de leeftijd van 16 jaar bereiken en kan dat leiden tot een structurele stijging van het aantal op te maken aktes met 42.000 aktes van naamskeuze per jaar.[60] De uitvoeringskosten van het opmaken van 84.000 op te maken aktes van naamskeuze leidt tot een kostenpost tussen de € 3,5 miljoen en € 5,0 miljoen.[61] Na de

honderdduizenden euro’s). En de berekening voor de maximumvariant: 693.000 aktes van naamskeuze * (20 minuten + 40 minuten) * € 59 per uur (uurtarief schaal 8) ≈ € 40.900.000.

59 Dit kan nu overigens ook al voorkomen, wanneer een persoon met kinderen op latere leeftijd wordt erkend.

60 Het is daarbij ook denkbaar dat de ouders hebben gekozen voor een dubbele achternaam en dat de kinderen dat weer terug willen draaien.

61 De berekening wordt voor de minimumvariant wordt dan: 84.000 aktes van naamskeuze * (10 minuten + 35 minuten) * € 55 per uur (uurtarief schaal 7) ≈ € 3.500.000 (alle bedragen zijn afgerond in honderdduizenden

overgangsperiode komen de structurele kosten van 42.000 extra aktes van naamskeuze per jaar dan uit op een bedrag tussen de € 1,7 miljoen en € 2,5 miljoen.[62] Ook hier kan het gaan om een substantiële impact op de uitvoering bij gemeenten.

Deze algemene herstelmogelijkheid betekent dat de eenheid van naam moet worden losgelaten. Respondenten hebben verschillende beelden over het loslaten van de eenheid van naam. Er worden verschillende praktische consequenties genoemd voor de burger (bv. moeilijkheden bij samen reizen en aantonen dat dat er familierelaties zijn). Het al dan niet loslaten van de eenheid van naam heeft echter geen uitvoeringsconsequenties voor de ambtenaar van de burgerlijke stand.

Ook bij deze variant van de overgangsregeling moet rekening worden gehouden met de situatie dat het kind van 16 of 17 jaar zelf al kinderen heeft.[63] Tot slot bestaat er bij deze variant van de overgangsregeling ook het risico dat mensen van 18 jaar naar een rechter stappen, omdat zijn ook graag hun achternaam aan willen laten passen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand en daarvoor een beroep doen op de grond van leeftijdsdiscriminatie. Als een rechter dan aangeeft dat dit ook mogelijk moet zijn, is het hek mogelijk van de dam zodat ook mensen met een andere leeftijd hun achternaam aan kunnen laten passen. Dit kan zoals de diverse berekeningen laten zien ook tot serieuze uitvoeringsconsequenties gaan leiden. Het is bij deze variant van de overgangsregeling dan ook van groot belang dat de toelichting voor de keuze van de leeftijden juridisch ook standhoud bij de rechter.

4.1.3. Resumerend

In de volgende tabel is een totaaloverzicht opgenomen van de te verwachten additionele structurele uitvoeringskosten voor het opstellen van aktes van erkenning, aktes van naamskeuze en geboorteaktes.

Tabel 4.1: Additionele structurele uitvoeringskosten gemeenten (in € mln.)

	Minimum	Maximum
Opstellen akte van erkenning	.	.
Opstellen akte van naamskeuze	0,1	0,2
Opstellen geboorteakte	.	.
Internationaal privaatrecht	PM	PM
Totaal	**0,1 + PM**	**0,2 + PM**

a) Staat voor een bedrag van minder dan € 50.000 per jaar.

euro's). En de berekening voor de maximumvariant: 84.000 aktes van naamskeuze * (20 minuten + 40 minuten) * € 59 per uur (uurtarief schaal 8) ≈ € 5.000.000.

62 De berekening wordt voor de minimumvariant wordt dan: 42.000 aktes van naamskeuze * (10 minuten + 35 minuten) * € 55 per uur (uurtarief schaal 7) ≈ € 1.700.000 (alle bedragen zijn afgerond in honderdduizenden euro's). En de berekening voor de maximumvariant: 42.000 aktes van naamskeuze * (20 minuten + 40 minuten) * € 59 per uur (uurtarief schaal 8) ≈ € 2.500.000.

63 Zie ook wat hierover is opgenomen bij de variant 'oudste kind niet ouder dan 18 jaar' in paragraaf 4.1.2.3.

In de volgende tabel is een overzicht opgenomen van de additionele uitvoeringskosten indien wordt gekozen voor één van de varianten van de overgangsregeling of de algemene herstelmogelijkheid voor kinderen van 16 en 17 jaar. In een publiekspeiling van het ministerie van JenV is aan mensen in de mogelijke doelgroep (mannen en vrouwen met een partner tussen de 25 en 45 jaar) gevraagd welke keuze zij zelf zouden maken en daarbij gaf 21 procent aan dat zij dan zouden kiezen voor een dubbele achternaam voor hun kind(eren). Dit percentage van 21 procent hebben wij ook gehanteerd voor de berekeningen. Daarbij is het denkbaar dat dit percentage in de praktijk lager uit kan vallen, omdat een intentie tot gedrag niet altijd leidt tot feitelijk gedrag. De belangrijkste conclusie naar aanleiding van de cijfers is dat het hier om zeer substantiële bedragen kan gaan.

Tabel 4.2: Additionele uitvoeringskosten gemeenten (in € mln.)

	Minimum	Maximum
Overgangsregeling: oudste kind is jonger dan 4 jaar	6,1	8,7
Overgangsregeling: oudste kind is jonger dan 12 jaar	18,2	26,0
Overgangsregeling: oudste kind is jonger dan 18 jaar	28,6	40,9
Herstelmogelijkheid voor kinderen van 16 en 17 jaar	3,5	5,0

4.2. Implementatiefase

In deze paragraaf is een uitwerking gemaakt van wat gemeenten moeten doen om wijziging in het naamrecht te implementeren in hun eigen organisatie. Onderstaand is een generiek stappenplan gepresenteerd, dat gemeenten kunnen volgen voor een succesvolle implementatie van de nieuwe regelgeving in hun eigen organisatie.

1. Aanpassen applicaties;
2. Aanpassen werkprocessen;
3. Training medewerkers;
4. Aanpassen communicatie naar ouders.

1. Aanpassen applicaties

In hoofdstuk 3 is beschreven dat de bestaande applicaties moeten worden aangepast. Dit wordt opgepakt door de softwareleveranciers, waarbij er wel rekening mee moet worden gehouden dat hier vaak ook nog een dagdeel consultancy of implementatieondersteuning nodig is om aan te geven wat er is gewijzigd in de nieuwe release van de bestaande applicaties. Als we uitgaan van een dagdeel voor kleine gemeenten en twee dagdelen voor middelgrote en grote gemeenten leidt dit tot een kostenpost van ongeveer € 300.000 voor alle gemeenten.[64]

[64] De berekening wordt dan gelijk aan 270 kleine gemeenten * 4 uur * € 150 per uur (uurtarief consultant softwareleverancier) + 85 middelgrote en grote gemeenten * 8 uur * € 150 per uur ≈ € 300.000 voor alle gemeenten samen.

Los van de burgerzakenapplicaties moet de informatie over het internationaal privaatrecht ook worden aangepast in de kennisbanken (Handboek Burgerzaken Amsterdam, VIND), maar dat zijn geen activiteiten die een individuele gemeente uit moet voeren.

2. Aanpassen werkprocessen

In hoofdstuk 3 is eveneens een uitwerking gemaakt wat de gevolgen zijn voor de werkprocessen waarbij de keuze voor de achternaam een rol speelt. Het is aan te raden dat de aanpassingen van de werkprocessen op hoofdlijnen vanuit de NVVB wordt gecoördineerd, zodat niet iedere gemeenten hier zelf het wiel uit hoeft te vinden. Deze informatie kunnen gemeenten vervolgens gebruiken om de gemeentelijke procesuitwerking verder aan te passen.

3. Training medewerkers

Het is van belang dat alle ambtenaren van de burgerlijke stand goed op de hoogte zijn van de wijziging van de regelgeving op het gebied van de dubbele achternaam. Respondenten uit het onderzoek geven aan dat een training van een dagdeel voldoende zou moeten zijn om de ambtenaren van de burgerlijke stand te informeren over de nieuwe regelgeving. Als gekozen wordt voor een overgangsregeling, dan kan dit oplopen tot een training van twee dagdelen.

Het is daarnaast van belang dat ook anderen in de gemeenten (bv. medewerkers van een klantcontactcentrum) kennis hebben van de wijzigingen. Voor deze groep zijn trainingen niet nodig, naar verwachting is het voldoende om hen in bijvoorbeeld een teamoverleg te informeren en hun werkinstructies (scripts voor de beantwoording van de vragen) aan te passen.

4. Aanpassen communicatie naar ouders

Als laatste is het ook van belang dat er een passende publiekscommunicatie wordt georganiseerd.[65] Er kan voor gekozen worden om via een publiekscampagne ouders te informeren over deze wijzigingen, het primaat om dat te organiseren ligt bij de Rijksoverheid. In aanvulling daarop moeten gemeenten ook aanpassingen maken in hun communicatie. Veel gemeenten hebben contacten met ziekenhuizen en verloskundigenpraktijken om daar de klanten te informeren over het naamrecht en deze communicatie moet worden aangepast. Vergelijkbare informatie is ook te vinden op de gemeentelijke websites. Het is daarbij overigens aan te raden dat bijvoorbeeld vanuit de NVVB wordt nagedacht over de communicatie naar de ouders toe. Gemeenten kunnen deze dan gebruiken om hun eigen communicatie uitingen aan te passen.

Gewenste vervolgactie: Ontwikkel op centraal niveau informatie die gemeenten kunnen gebruiken in de communicatie naar de ouders toe.

[65] In België is er geen landelijke publieksvoorlichting geweest. Er is alleen in de media aandacht besteed aan de mogelijkheid om kinderen een dubbele achternaam te geven.

5. Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen van de impactanalyse van de wijziging van de regelgeving voor het verkrijgen van een dubbele achternaam. De aanbevelingen geven richting aan de gewenste vervolgacties voor een succesvolle en tijdige implementatie van de wijziging van de regelgeving.

5.1. Conclusies

In deze paragraaf zijn de conclusies weergegeven door middel van de beantwoording van de onderzoeksvragen voor deze analyse.

Wat wijzigt er in de werkwijze van de gemeente door de nieuwe regelgeving?

Door de opzet voor de inhoud van een wetsvoorstel krijgen ouders naast de huidige mogelijkheden om naamskeuze te doen een extra mogelijkheid voor een keuze voor een dubbele achternaam van hun kind(eren). In gevallen waarbij het kind bij geboorte een meervoudige nationaliteit krijgt, mogen ouders voortaan ook een rechtskeuze doen voor toepassing van het (niet-Nederlandse) nationale recht. De respondenten van dit onderzoek staan positief tegenover de opzet voor de inhoud van een wetsvoorstel.

Een dergelijke wijziging betekent dat verschillende gemeentelijke processen gaan veranderen: het opstellen van de akte van erkenning, het opstellen van de akte van naamskeuze, het opstellen van de geboorteakte en toepassing van het internationaal privaatrecht.

Er wordt nog over nagedacht of en zo ja hoe een eventuele overgangsregeling eruit komt te zien (bijvoorbeeld een overgangsregeling als het oudste kind jonger is dan 4 jaar, jonger dan 12 jaar of jonger dan 18 jaar). Tevens wordt nagedacht over een algemene herstelmogelijkheid voor kinderen van 16 en 17 jaar. Het ligt voor de hand om de wijziging van de achternaam voor de overgangsregeling in te regelen via het (dan reeds aangepaste) proces voor het opstellen van aan akte van naamskeuze.

Wat betekenen deze veranderingen voor de gemeentelijke organisatie?

Er zijn beperkte wijzigingen nodig in het proces van het opstellen van de akte van erkenning, het proces van het opstellen van de naamskeuze en in het proces van het opstellen van de geboorteakte. Waar er nu nog twee opties zijn voor de achternaam (achternaam vader of achternaam moeder), komen er straks vier opties voor de achternaam (achternaam vader, achternaam moeder, achternaam vader + achternaam moeder of achternaam moeder + achternaam vader).

In de opzet voor de inhoud van een wetsvoorstel is de mogelijkheid opgenomen dat ouders - als hun kind een meervoudige nationaliteit heeft - straks kunnen kiezen welk van de mogelijk toepasselijke rechtstelsels worden toegepast voor het naamrecht. Dit keuzemoment moet als een extra stap aan het proces van de geboorteaangifte worden toegevoegd. Op dit moment is deze vraag alleen van toepassing op het moment dat het kind niet de Nederlandse nationaliteit heeft.

Onder de huidige regelgeving is het vaststellen van de tweede nationaliteit van het kind niet relevant voor het toepasselijke naamrecht op het moment dat het kind ook de Nederlandse nationaliteit heeft. Immers, als het kind de Nederlandse nationaliteit heeft, dan is automatisch het Nederlands naamrecht van toepassing. Als de ouders kiezen voor toepassing van niet-Nederlands naamrecht, dan moet de nationaliteit van het kind worden vastgesteld. Deze stap kan complex zijn, omdat de nationaliteit moet worden vastgesteld met toepassing van het nationaliteitsrecht van het betreffende land.

Is de gemeente voldoende toegerust voor een doeltreffende uitvoering?

De bestaande burgerzakenapplicaties moeten worden aangepast en de softwareleveranciers hebben aangegeven hiervoor tussen de 6 en 9 maanden nodig te hebben. Tevens moeten werkprocessen worden aangepast. Aangezien het nu nog een opzet voor de inhoud van een wetsvoorstel betreft is er nog ruim voldoende tijd om dit te realiseren.

Aandachtspunt bij de uitvoering is nog wel het volgende. Bij de opzet voor de inhoud van het wetsvoorstel is opgenomen dat de naam niet uit meer dan twee delen kan bestaan. Hier kan een probleem gaan ontstaan voor toekomstige generaties. Op dit moment is er al een groep mensen met een dubbele achternaam (bv. Fentener van Vlissingen). Een reeds bestaande dubbele achternaam is één naamdeel en moet ook straks als zodanig kunnen worden herkend. Als niet wordt geregistreerd dat het hier om één naamdeel gaat, kan daar in de toekomst onduidelijkheid over ontstaan (over enkele generaties is het onderscheid dan niet meer te maken of een dubbele achternaam al voor de inwerkingtreding van de wet bestond uit één naamdeel of uit meerdere naamdelen).

De meest voor de hand liggende oplossing is dat de ambtenaar van de burgerlijke stand deze informatie achterhaalt via de Basisregistratie Personen (BRP). In de BRP is informatie te vinden over de familierechtelijke betrekkingen en het is ook mogelijk om vanuit de informatie over een persoon door te klikken naar informatie over zijn/haar ouders. Via de achternaam is dan de familielijn te vinden, die terugvoert tot de achternaam van het moment van inwerkingtreding van de wet. Dit terugzoeken werkt overigens alleen als de informatie van alle voorouders (vanaf het moment van inwerkingtreding van het wetsvoorstel) in de BRP is opgenomen.

Welke kosten en besparingen voor de gemeentelijke uitvoering zijn aan deze wijziging van de regelgeving verbonden?

De opzet voor de inhoud van een wetsvoorstel biedt ouders extra mogelijkheden voor de naamgeving van hun kind(eren). Dit leidt tot extra kosten bij ambtenaren van de burgerlijke stand. De hoogte van deze kosten is afhankelijk van verschillende elementen.

Allereerst zijn de extra kosten sterk afhankelijk van het percentage ouders dat gaat kiezen voor een dubbele achternaam. Het ministerie van JenV heeft recent een publiekspeiling laten uitvoeren naar de dubbele achternaam. Aan mensen in de mogelijke doelgroep (mannen en vrouwen met een partner tussen de 25 en 45 jaar) is gevraagd welke keuze zij zelf zouden maken en 21 procent gaf aan dat zij zouden kiezen voor een dubbele achternaam.

Het kenbaar maken van de naamskeuze kan worden meegenomen in de akte van erkenning; in het geval de moeder gehuwd is (bij 57% van de geboorten) moet een extra akte van naamskeuze

worden opgemaakt. Als we rekenen met het bovengenoemde percentage van 21, dan leidt dat ertoe dat er jaarlijks bij 57 procent van de 75.000 eerstgeborenen een extra akte van naamskeuze moeten worden opgemaakt, ofwel jaarlijks ongeveer 9.000 extra aktes van naamskeuze. De extra uitvoeringskosten daarvan liggen tussen de € 0,1 en € 0,2 miljoen per jaar.

Er is geen informatie over de mate waarin ouders gebruik gaan maken van het internationaal privaatrecht met betrekking tot de naamskeuze van hun kind(eren). Dit omdat de tweede nationaliteit tegenwoordig niet meer geregistreerd wordt in de BRP.

Een eventuele overgangsregeling heeft mogelijk wel grote gevolgen voor de uitvoeringskosten. De potentiële doelgroepen van de overgangsregeling zijn groot: er zijn ongeveer 0,7 miljoen kinderen jonger dan 4 jaar, 2,1 miljoen kinderen jonger dan 12 jaar en 3,3 miljoen kinderen jonger dan 18 jaar. Daarnaast zijn er (relevant voor de algemene herstelmogelijkheid) ongeveer 0,4 miljoen kinderen met een leeftijd van 16 of 17 jaar.

In het geval er ook gerekend wordt met het percentage van 21 dan lopen de uitvoeringskosten voor de overgangsregeling uiteen van € 6,1 miljoen (minimumschatting jonger dan 4 jaar) tot € 40,9 miljoen (maximumschatting jonger dan 18 jaar).

Daarbij is het denkbaar dat dit percentage van 21 in de praktijk lager uit kan vallen, omdat een intentie tot gedrag niet altijd leidt tot feitelijk gedrag en beide ouders het eens moeten zijn met de dubbele achternaam van hun kind. De belangrijkste conclusie naar aanleiding van de cijfers is dat het hier om zeer substantiële bedragen kan gaan en dat daarmee rekening moet worden gehouden bij de besluitvorming. Tevens is het van belang dat er adequate financiële middelen beschikbaar komen voor mogelijke extra uitvoeringskosten bij gemeenten.

Wat zijn de verwachte effecten van de gewijzigde regeling?

Als de achternaam van een kind na de geboorte wordt gewijzigd (relevant voor de overgangsregeling) dan moet hiervan ook een latere vermelding worden toegevoegd aan de geboorteakte. De ambtenaar van de burgerlijke stand die de akte van naamskeuze heeft opgesteld stuurt de akte van naamskeuze per post naar de geboortegemeente, alwaar de ambtenaar van de burgerlijke stand een latere vermelding aan de geboorteakte toevoegt. De ambtenaar van de geboortegemeente stuurt vervolgens een afschrift van de latere vermelding naar de woongemeente van het kind, waar de naamswijziging in de BRP wordt verwerkt. De woongemeente stuurt vervolgens een bericht aan (de ouders van) het kind over deze aanpassing. Dit is een reeds bestaand - juridisch voorgeschreven - proces en dit proces moet ook worden uitgevoerd bij iedere wijziging van de achternaam.

Een wijziging van de achternaam betekent ook dat eventuele reisdocumenten van rechtswege komen te vervallen. Paspoorten, identiteitskaarten (NIK's) en rijbewijzen (brommerrijbewijs vanaf 16 jaar) zijn dan niet meer geldig en deze moeten opnieuw worden opgevraagd / uitgegeven. De kosten hiervoor komen ten laste van de ouders (via de reguliere leges).

Hoe kunnen veranderingen succesvol worden geïmplementeerd en wat zijn de randvoorwaarden en risico's?

Ter voorbereiding op de nieuwe werkwijze moeten applicaties worden aangepast, werkprocessen worden aangepast, medewerkers worden getraind en moet gezorgd worden voor communicatie naar de ouders. Deels liggen deze werkzaamheden bij gemeenten, deels bij partners van de gemeenten.

Daarbij is het ook van belang dat er nog een nadere uitwerking wordt gemaakt hoe de ambtenaar van de burgerlijke stand moet handelen bij toepassing van internationaal privaatrecht (stappenplan en praktische informatie).

5.2. Aanbevelingen

In deze paragraaf zijn de aanbevelingen uit het rapport in samenhang gepresenteerd. Het is een overzicht van de gewenste vervolgacties die nodig zijn voor een succesvolle implementatie van de wijziging van de regelgeving volgens de gemeenten. Hierbij is een onderscheid gemaakt naar een nadere uitwerking van de regelgeving en naar overige aanbevelingen.

Nadere uitwerking regelgeving

Gewenste vervolgactie: Zorg voor een goede uitleg en toelichting (inclusief voorbeelden) voor de ambtenaren van de burgerlijke stand over het gebruik van naamdelen en de relatie met voorvoegsels.

Gewenste vervolgactie: Werk in detail uit hoe de ambtenaar van de burgerlijke stand moet handelen op het moment dat ouders gebruik willen gaan maken van de rechtskeuzemogelijkheid en niet kiezen voor toepassing van het Nederlands naamrecht.

Gewenste vervolgactie: Maak een nadere uitwerking met daarin informatie over de praktische toepassing van de keuze van het internationaal privaatrecht.

Overige aanbevelingen

Gewenste vervolgactie: De overgangsregeling voor dubbele achternamen kan in potentie grote financiële impact hebben op de uitvoering bij gemeenten (ongeacht welke variant wordt gekozen). Indien gekozen wordt voor een overgangsregeling is het van belang om te monitoren hoe vaak het voor komt dat mensen hun achternaam wijzigen. Meet daarbij ook hoeveel tijd gemeenten nodig hebben voor het uitvoeren van deze werkzaamheden. Gebruik die informatie, tot slot, om gemeenten te compenseren voor de extra werkzaamheden die volgen uit de overgangsregeling.

Gewenste vervolgactie: Ontwikkel op centraal niveau informatie die gemeenten kunnen gebruiken in de communicatie naar de ouders toe.

Bijlage A: Gesprekspartners

Interviews

Organisatie	Naam [a]
Gemeenten	
Achtkarspelen	
Amsterdam	
Beverwijk	
Hendrik-Ido-Ambacht	
Hengelo	
Maastricht	
Mill en Sint Hubert (Werkorganisatie CGM)	
Opsterland	
Utrecht	
Vlissingen	
Wageningen	
Wijk bij Duurstede	
Softwareleveranciers	
Centric	
PinkRoccade	
Procura	
Overig	
NVVB	
VLAVABBS	

a) Namen van gesprekspartners zijn niet opgenomen vanwege de AVG.

Begeleidingscommissie

Organisatie	Naam [a]
Ministerie van JenV	
VNG	

a) Namen van de begeleidingscommissie zijn niet opgenomen vanwege de AVG.

Bijlage B: Gebruikte bronnen

Rapporten en studies

Ministerie van BZK (2019), *Handleiding overheidstarieven 2020*

Kamerstukken II (2019-2020), *27 589, nr. 143*

Kamerstukken II (2018-2019), *35 000 VI, nr. 89*

Kamerstukken II (2018-2019), *33 836, nr. 46*

Staatscommissie Herijking ouderschap (2016), *Kind en ouders in de 21ste eeuw*

VNG Realisatie (2020), *Impactanalyse Verbetering Reisdocumentenstelsel*

VNG Realisatie (2020), *Impactanalyse Wijziging Transgenderwet*

Werkgroep liberalisering naamrecht (2009), *Bouwstenen voor een nieuw naamrecht*

Bijlage C: Inventarisatie oplossingsrichtingen naamdelen

In paragraaf 3.2.2 is het aandachtspunt beschreven dat bij de opzet van de inhoud van het wetsvoorstel een achternaam uit niet meer dan twee delen kan bestaan en dat dit mogelijk leidt tot een probleem voor toekomstige generaties. Over enkele generaties is het onderscheid namelijk niet meer te maken of een dubbele achternaam al voor de inwerkingtreding van de wet bestond uit één naamdeel of uit meerdere naamdelen. In paragraaf 3.2.2 is ook meteen de meest voor de hand liggende oplossing voor dit aandachtspunt beschreven, die het resultaat is van een inventarisatie van mogelijke oplossingen.

Uit de inventarisatie van mogelijke oplossingen met verschillende experts zijn ook nog verschillende andere oplossingsrichtingen naar voren gekomen:

A. Ambtenaar burgerlijke stand moet naamdelen achterhalen;
B. Registratie van naamdelen in de BRP;
C. Registratie van naamdelen in de BRP (Toekomst BRP);
D. Registratie van naamdelen in geboorteakte;
E. Burger moet naamdelen aantonen;
F. Vrijere naamskeuze.

In deze bijlage zijn deze oplossingsrichtingen uit deze inventarisatie nader toegelicht, inclusief een beschouwing van de voor- en nadelen.

A. Ambtenaar burgerlijke stand moet naamdelen achterhalen

Bij de eerste oplossingsrichting komt er geen concrete oplossing. Op het moment dat het opportuun is (bv. vader Fentener van Vlissingen en moeder Boer willen hun kind de achternaam ‘Fentener van Vlissingen Boer’ geven) zijn er twee mogelijkheden als de ambtenaar van de burgerlijke stand de naamdelen moet achterhalen. Allereerst kan de ambtenaar van de burgerlijke stand kijken **in de geboorteakte** van de vader (en zijn eventuele voorouders) om vast te stellen of de achternaam ‘Fentener van Vlissingen’ bij inwerkingtreding van de wet al een dubbele achternaam was. Voor de eerstvolgende generatie is dit nog wel te doen, maar na twee of meer generaties wordt dit een hele puzzel en gaat dit de ambtenaar van de burgerlijke stand heel veel tijd kosten. Praktisch gezien is deze oplossing via de geboorteakten niet uitvoerbaar in de verdere toekomst.

Daarnaast kan de ambtenaar van de burgerlijke stand de informatie ook achterhalen **via de Basisregistratie Personen (BRP)**. In de BRP is informatie te vinden over de familierechtelijke betrekkingen en het is ook mogelijk om vanuit de informatie over een persoon door te klikken naar informatie over zijn/haar ouders.[66] Via de achternaam is dan de familielijn te vinden, die terugvoert tot de achternaam van het moment van inwerkingtreding van de wet. Dit terugzoeken werkt overigens alleen als de informatie van alle voorouders (vanaf het moment van inwerkingtreding van

[66] Hierbij is uitgegaan van de huidige systematiek van de BRP. Het is niet bekend hoe de BRP er over een paar generaties uit ziet.

het wetsvoorstel) in de BRP is opgenomen. Dit hoeft bijvoorbeeld niet het geval te zijn op het moment dat een hele generatie niet in Nederland heeft gewoond. In dit laatste geval kan de bewijslast mogelijk bij de ouders neergelegd worden.

B. Registratie van naamdelen in de BRP

Een tweede oplossingsrichting is het apart registreren in de BRP van de naamdelen waaruit de achternaam bestaat. Uit de BRP is dan eenvoudig te achterhalen uit hoeveel naamdelen een achternaam bestaat, waarmee het hierboven beschreven probleem kan worden opgelost. Dit kan worden gerealiseerd door twee extra gegevenselementen toe te voegen aan de BRP ('naamdeel 1' en 'naamdeel 2'), waarbij het bestaande gegevenselement 'geslachtsnaam' dan het resultaat is van de informatie uit naamdeel 1 en naamdeel 2.[67, 68]

In België heeft men dit probleem ook zo ervaren en is voor een vergelijkbare oplossing gekozen. Dit is de meest zuivere oplossing, maar dit betekent wel dat het Logisch Ontwerp GBA[69] moet worden aangepast. Een aanpassing van het Logisch Ontwerp GBA is echter een ingrijpende exercitie die met substantiële kosten gepaard gaat.[70] In dat geval moet ook niet alleen de BRP worden aangepast, ook de naamdelen moeten apart worden geregistreerd in de geboorteakte (die vormen immers de bron voor de BRP-gegevens) en burgerzakenmodules moeten worden aangepast. Deze oplossingsrichting brengt hoge kosten met zich mee en is vanuit die hoedanigheid niet realistisch.

Een alternatief voor het apart registreren van de naamdelen in de BRP is om op het moment van inwerkingtreding van de wet aan alle achternamen een extra gegevenselement toe te voegen dat de achternaam uit één naamdeel bestaat. Bij de geboorte van nieuwe kinderen kan de ambtenaar van de burgerlijke stand dan aangeven of de achternaam uit één (bv. de default code 1) of twee naamdelen bestaat (bv. code 2). In de toekomst kan er dan overigens wel een probleem ontstaan op het moment dat vader 'Fentener van Vlissingen Boer' en moeder 'Jansen' hun kind ook de achternaam Jansen mee willen geven. Er is dan niet op te maken of de oorspronkelijke naamdelen 'Fentener van Vlissingen' en 'Boer' of 'Fentener' en 'van Vlissingen Boer' waren. Ook in dit geval moet het Logisch Ontwerp GBA worden aangepast, al lijken de gevolgen wat minder ingrijpend dan het toevoegen van twee naamdelen.

C. Registratie van naamdelen in de BRP (Ontwikkelagenda BRP)

Het ministerie van BZK heeft in de kamerbrief van 4 november 2019 aangegeven aan de slag te gaan met een ontwikkelagenda voor de doorontwikkeling van de BRP.[71] Een mogelijke oplossingsrichting is om aan te sluiten bij deze ontwikkelagenda en informatie over naamdelen aan

---

67 In dat geval hoeven afnemers van BRP-gegevens hun eigen systemen niet aan te passen (zij ontvangen dan het gegevenselement 'geslachtsnaam' net als nu). Ambtenaren van de burgerlijke stand, die zich met naamgeving bezig houden, moeten deze informatie wel ontvangen.

68 Daarbij moet ook nog rekening worden gehouden met de voorvoegsels voor de verschillende naamdelen. Mogelijk moet er dan ook nog een apart gegevenselement komen voor het voorvoegsel van het tweede naamdeel.

69 Op 1 juli 2019 is het Logisch Ontwerp GBA versie 3.12 in werking getreden.

70 Het systeem voor de registratie van persoonsgegevens in België wijkt overigens af van het systeem voor de registratie van persoonsgegevens in Nederland. Daardoor waren de kosten voor deze aanpassingen in België veel minder hoog.

71 Kamerstukken II (2019-2020), *27 589, nr. 143.*

het Logisch Ontwerp toe te voegen op het moment dat er toch al aanpassingen worden gemaakt in het Logisch Ontwerp die direct samenhangen met de naamdelen (denk bv. aan de discussie over het apart registreren van voorvoegsel en geslachtsnaam). Het in deze paragraaf beschreven probleem wordt pas acuut bij de volgende (en daarop volgende) generatie, dus er is nog ongeveer 20 jaar om hier een goed moment voor te vinden. Als deze wijziging van het Logisch Ontwerp kan worden gecombineerd met andere wijzigingen in het Logisch Ontwerp, dan de kosten van deze wijziging en voor het aanpassen van burgerzakenmodules aanzienlijk beperkt worden.

D. Registratie van naamdelen in geboorteakte

Een vierde oplossingsrichting is om de naamdelen als aparte gegevenselementen alleen te registreren in de geboorteakte, zonder dat deze informatie wordt opgenomen in de BRP. In de geboorteakte wordt dan informatie opgenomen over ‘naamdeel 1’, ‘naamdeel 2’ en ‘geslachtsnaam’. Hiervoor moeten de bestaande burgerlijke stand modules van burgerzakenapplicaties worden aangepast. Daarnaast leidt dit tot extra werkzaamheden voor de ambtenaar van de burgerlijke stand en daarmee tot een hogere tijdsbesteding voor het opmaken van een geboorteakte. Bij iedere eerstgeborene moeten dan de geboorteaktes van beide ouders worden opgevraagd om te bekijken uit hoeveel naamdelen de achternaam van beide ouders bestaat. Aangezien er binnen 3 dagen na de geboorte een aangifte moet worden gedaan en een geboorteakte moet worden opgemaakt, leidt deze oplossing wel tot uitvoeringsproblemen voor de ambtenaar van de burgerlijke stand. Deze oplossing past daarnaast niet in het streven naar convergentie tussen de burgerlijke stand en de BRP.

E. Burger moet naamdelen aantonen

Een vijfde oplossingsrichting is om de bewijslast bij de ouders te leggen. De ouders moeten dan zelf aantonen dat hun dubbele achternaam al bestond voor de inwerkingtreding van de nieuwe regelgeving. Als de ouders dit niet aan kunnen tonen, dan mag de ambtenaar van de burgerlijke stand ervan uitgaan dat de dubbele achternaam uit twee naamdelen bestaat. Het is dan nog wel de vraag hoe de ouders dit in bijvoorbeeld 2100 aan moeten gaan tonen, hoe dit zich verhoudt tot een klantgerichte overheid en hoe de ambtenaar van de burgerlijke stand dit moet gaan controleren.

F. Vrijere naamskeuze

Een laatste oplossingsrichting is het laten vervallen van de eis dat de achternaam uit niet meer dan twee delen kan bestaan. Als het bijvoorbeeld mogelijk wordt dat een achternaam uit maximaal vier naamdelen kan bestaan (waarbij ervan wordt uitgegaan dat de huidige dubbele achternamen uit twee naamdelen bestaan) dan zal het bovenstaande probleem niet of veel minder gaan voorkomen. De consequenties voor de gemeentelijke uitvoering zijn in dat geval beperkt (omdat de achternaam in de BRP uit 200 posities kan bestaan). Het is een meer beleidsmatige keuze of de langere achternamen die daarvan mogelijk het gevolg zijn wel of niet gewenst is. Aandachtspunt bij deze oplossingsrichting is dat de convergentie met de Caribische Rijksdelen[72] dan wel in het geding komt.

[72] Artikel 39 Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden.

De oplossingsrichtingen A, B, D en E leiden naar verwachting tot hoge kosten voor ICT-aanpassingen, tot hoge extra uitvoeringskosten voor de ambtenaar van de burgerlijke stand bij het opstellen van een geboorteakte of tot oplossingen die niet aansluiten bij beleidsmatige en dienstverleningswensen. Mogelijk zijn combinaties van (delen van) oplossingsrichtingen ook denkbaar, daar is in de voorgaande analyse niet naar gekeken.

VNG Realisatie
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435, 2500 GK Den Haag
070 373 8008 | realisatie@vng.nl